

UKŁAD O STABILIZACJI I STOWARZYSZENIU
MIĘDZY WSPÓLNOTAMI EUROPEJSKIMI
I ICH PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A REPUBLIKĄ ALBANI, Z DRUGIEJ STRONY

KRÓLESTWO BELGII,
REPUBLIKA CZESKA,
KRÓLESTWO DANII,
REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,
REPUBLIKA ESTOŃSKA,
REPUBLIKA GRECKA,
KRÓLESTWO HISZPANII,
REPUBLIKA FRANCUSKA,
IRLANDIA,
REPUBLIKA WŁOSKA,
REPUBLIKA CYPRYJSKA,
REPUBLIKA ŁOTEWSKA,
REPUBLIKA LITEWSKA,
WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,
REPUBLIKA WĘGIERSKA,
REPUBLIKA MALTY,
KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,
REPUBLIKA AUSTRII,
RZECZPOSPOLITA POLSKA,
REPUBLIKA PORTUGALSKA,
REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,
REPUBLIKA FINLANDII,
KRÓLESTWO SZWECJI,
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej i Traktatu o Unii Europejskiej,

zwane dalej „państwami członkowskimi” oraz

WSPÓLNOTA EUROPEJSKA, EUROPEJSKA WSPÓLNOTA ENERGII ATOMOWEJ,

zwane dalej „Wspólnotą”,

z jednej strony, oraz

REPUBLIKA ALBANII, zwana dalej „Albania”,

z drugiej strony,

UWZGLĘDNIAJĄC silne więzi istniejące między Stronami i podzielane przez nie wartości, oraz ich wolę wzmocnienia tych więzi i ustanowienia bliskich i długotrwałych stosunków w oparciu o wzajemność i wspólny interes, które umożliwiłyby Albanii dalsze wzmocnienie i zintensyfikowanie stosunków ze Wspólnotą i jej państwami członkowskimi - wcześniej ustanowionych ze Wspólnotą poprzez Umowę w sprawie wymiany handlowej oraz współpracy handlowej i gospodarczej z 1992 r.,

UWZGLĘDNIAJĄC znaczenie niniejszego układu, w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia z państwami Europy Południowo-Wschodniej oraz w ramach paktu stabilizacji, dla ustanawiania i utrwalania ustabilizowanego porządku europejskiego opartego o współpracę, filarem którego jest Unia Europejska,

UWZGLĘDNIAJĄC zobowiązanie Stron do działania wszelkimi środkami na rzecz stabilizacji politycznej, gospodarczej i instytucjonalnej w Albanii oraz w regionie poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego i demokratyzację, budowę instytucji oraz reformę administracji publicznej, integrację handlu regionalnego oraz wzmocnioną współpracę gospodarczą, jak również poprzez współpracę w wielu dziedzinach, szczególnie w zakresie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, jak również poprzez zwiększenie bezpieczeństwa krajowego i regionalnego,

UWZGLĘDNIAJĄC zobowiązanie Stron do zwiększenia swobód politycznych i gospodarczych stanowiących główną podstawę niniejszego układu, jak również ich zobowiązanie do przestrzegania praw człowieka i zasad państwa prawa, w tym praw osób należących do mniejszości narodowych oraz zasad demokracji poprzez stworzenie systemu wielopartyjnego i przeprowadzanie wolnych i sprawiedliwych wyborów,

UWZGLĘDNIAJĄC zobowiązanie Stron do pełnej realizacji wszystkich zasad i postanowień Karty NZ, OBWE, w szczególności Aktu końcowego z Helsinek, dokumentów zawierających wnioski z konferencji w Madrycie i Wiedniu, Paryskiej karty nowej Europy oraz Paktu stabilizacji dla Europy Południowo-Wschodniej, w celu działania na rzecz stabilizacji regionalnej i współpracy między państwami w tym regionie,

UWZGLĘDNIAJĄC zobowiązanie Stron do przestrzegania zasad gospodarki wolnorynkowej i gotowość Wspólnoty do działania na rzecz reform gospodarczych w Albanii,

UWZGLĘDNIAJĄC zobowiązanie Stron do przestrzegania zasad wolnego handlu, zgodnie z prawami i zobowiązaniami powstającymi w ramach WTO,

UWZGLĘDNIAJĄC wolę Stron do dalszego rozwijania regularnego dialogu politycznego dotyczącego interesujących obie Strony zagadnień dwustronnych i międzynarodowych, w tym aspektów regionalnych, przy uwzględnieniu wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej,

UWZGLĘDNIAJĄC zobowiązanie Stron do zwalczania przestępczości zorganizowanej i umacniania współpracy w walce z terroryzmem na podstawie deklaracji wydanej przez europejską konferencję w dniu 20 października 2001 r.,

PRZEKONANI, że niniejszy układ wytworzy nowy klimat dla stosunków gospodarczych między Stronami, a przede wszystkim dla rozwoju handlu i inwestycji będących kluczowymi czynnikami wpływającymi na restrukturyzację i modernizację gospodarki,

MAJĄC NA UWADZE zobowiązanie Albanii do zbliżenia swojego ustawodawstwa w odpowiednich sektorach do prawodawstwa Wspólnoty oraz do jego skutecznej realizacji,

UWZGLĘDNIAJĄC wolę Wspólnoty do zapewniania zdecydowanego wsparcia przy realizacji reform oraz do stosowania w tym celu wszelkich dostępnych instrumentów współpracy oraz pomocy technicznej, finansowej i gospodarczej w sposób kompleksowy, indykatywny i wieloletni,

POTWIERDZAJĄC, że postanowienia niniejszego układu, które są zawarte w części trzeciej, tytule IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, wiążą Zjednoczone Królestwo i Irlandię jako oddzielne Umawiające się Strony, a nie jako część Wspólnoty Europejskiej, dopóki Albania nie otrzyma notyfikacji od zainteresowanego państwa tj. od Zjednoczonego Królestwa lub Irlandii (w zależności od przypadku), że zostało ono związane jako część Wspólnoty Europejskiej zgodnie z Protokołem w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Te same postanowienia mają zastosowanie do Danii, zgodnie z Protokołem w sprawie stanowiska Danii załączonym do wspomnianych Traktatów,

PRZYWOŁUJĄC szczyt w Zagrzebiu, na którym nawoływano do dalszego umocnienia stosunków między państwami uczestniczącymi w procesie stabilizacji i stowarzyszenia a Unią Europejską oraz do rozszerzenia współpracy regionalnej,

PRZYWOŁUJĄC fakt, że szczyt w Salonikach wzmocnił proces stabilizacji i stowarzyszenia stanowiący ramy polityczne dla stosunków Unii Europejskiej z krajami Bałkanów Zachodnich, jak również podkreślił perspektywę ich integracji z Unią Europejską na podstawie ich indywidualnych postępów w przeprowadzaniu reform oraz na podstawie osiągnięć,

PRZYWOŁUJĄC Protokół ustaleń w sprawie ułatwienia i liberalizacji handlu, podpisany w Brukseli w dniu 27 czerwca w 2001 r., zgodnie z którym Albania, wraz z innymi państwami w regionie, zobowiązała się do wynegocjowania sieci dwustronnych umów o wolnym handlu w celu zwiększenia zdolności regionu do przyciągania inwestycji oraz poszerzenia jego perspektyw integracji z gospodarką światową,

PRZYWOŁUJĄC gotowość Unii Europejskiej do maksymalnego włączenia Albanii do głównego politycznego i gospodarczego nurtu Europy, jak również status tego kraju jako potencjalnego kandydata do członkostwa w Unii Europejskiej na podstawie Traktatu o Unii Europejskiej oraz spełnienia kryteriów określonych przez Radę Europejską w czerwcu 1993 r., w zależności od pomyślnego wykonania niniejszego układu, zwłaszcza w zakresie współpracy regionalnej,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

ARTYKUŁ 1

1. Niniejszym ustanawia się stowarzyszenie między Wspólnotą i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Albanią, z drugiej strony.
2. Określa się następujące cele stowarzyszenia:
  - wspieranie wysiłków podejmowanych przez Albanię w celu umacniania demokracji oraz zasad państwa prawa,
  - przyczynianie się do stabilizacji politycznej, gospodarczej i instytucjonalnej w Albanii, jak również do stabilizacji w regionie,
  - stworzenie odpowiednich ram dla dialogu politycznego w celu umożliwienia rozwoju bliskich stosunków politycznych między Stronami,
  - wspieranie wysiłków podejmowanych przez Albanię w celu rozwoju współpracy gospodarczej i międzynarodowej, również poprzez zbliżenie jej ustawodawstwa do prawodawstwa Wspólnoty,
  - wspieranie wysiłków podejmowanych przez Albanię w celu ukończenia procesu ustanawiania funkcjonującej gospodarki rynkowej, promowania harmonijnych stosunków gospodarczych oraz stopniowego ustanawiania strefy wolnego handlu między Wspólnotą a Albanią,
  - wzmacnianie współpracy regionalnej we wszystkich dziedzinach objętych niniejszym układem.

TYTUŁ I

ZASADY OGÓLNE

ARTYKUŁ 2

Poszanowanie zasad demokracji i praw człowieka, które zostały proklamowane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i które zostały określone w Akcie końcowym z Helsinek i w Karcie paryskiej dla nowej Europy, przestrzeganie zasad prawa międzynarodowego i państwa prawa, jak również zasad gospodarki rynkowej wyrażonych w dokumencie z konferencji KBWE w Bonn w sprawie współpracy gospodarczej, stanowi podstawę polityki wewnętrznej i zagranicznej Stron oraz istotny element niniejszego układu.

ARTYKUŁ 3

Międzynarodowy i regionalny pokój i stabilność oraz rozwój dobrosąsiedzkich stosunków jest podstawą procesu stabilizacji i stowarzyszenia, o którym mowa we wnioskach Rady Unii Europejskiej z dnia 21 czerwca 1999 r. Zawarcie niniejszego układu i jego wykonanie ujęte jest we wnioskach Rady Unii Europejskiej z dnia 29 kwietnia 1997 r. i opiera się na indywidualnych osiągnięciach Albanii.

ARTYKUŁ 4

Albania zobowiązuje się do kontynuowania i rozwijania współpracy i dobrosąsiedzkich stosunków z innymi państwami w regionie, obejmujących stosowny zakres wzajemnych ustępstw dotyczących przepływu osób, towarów, kapitału i usług, jak również do realizowania przedsięwzięć stanowiących obiekt wspólnego zainteresowania, przede wszystkim związanych ze zwalczaniem zorganizowanej przestępczości, korupcji, prania brudnych pieniędzy, nielegalnej migracji oraz nielegalnego handlu, w szczególności ludźmi i narkotykami. Zobowiązanie to stanowi kluczowy czynnik dla rozwoju stosunków i współpracy między Stronami, przyczyniając się w ten sposób do stabilizacji regionalnej.

ARTYKUŁ 5

Strony ponownie podkreślają znaczenie walki z terroryzmem oraz realizacji zobowiązań międzynarodowych w tej dziedzinie.

ARTYKUŁ 6

Stowarzyszenie wprowadza się stopniowo, a jego pełnej realizacji dokona się w trakcie okresu przejściowego trwającego maksymalnie dziesięć lat, podzielonego na dwa kolejne etapy.

Etapy te nie mają zastosowania do tytułu IV, dla którego przedstawiono w tymże tytule określony harmonogram.

Celem tego podziału na kolejne etapy jest przeprowadzenie szczegółowego śródkresowego przeglądu wykonywania układu. W dziedzinie zbliżenia ustawodawstwa i egzekwowania prawa celem Albanii będzie skoncentrowanie się w pierwszym etapie na podstawowych elementach wspólnotowego dorobku prawnego, przy zastosowaniu konkretnych punktów odniesienia, zgodnie z tytułem VI.

Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia ustanowiona na mocy art. 116 regularnie dokonuje przeglądu stosowania niniejszego układu oraz realizacji przez Albanie reform ustawodawczych, administracyjnych, instytucjonalnych i gospodarczych w świetle preambuły i zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w niniejszym Układzie.

Pierwszy etap rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszego układu. W trakcie piątego roku po dniu wejścia w życie niniejszego układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia przeprowadzi ocenę postępów dokonanych przez Albanie i zadecyduje, czy osiągnięty postęp pozwala na przejście do drugiego etapu w celu osiągnięcia pełnego stowarzyszenia. Zadecyduje ona również o wszelkich postanowieniach szczególnych uznanych za konieczne do zarządzania drugim etapem.

ARTYKUŁ 7

Układ jest w pełni zgodny i wykonywany w sposób spójny z właściwymi postanowieniami WTO, w szczególności z art. XXIV GATT 1994 oraz art. V GATS.

TYTUŁ II

DIALOG POLITYCZNY

ARTYKUŁ 8

1. Dialog polityczny między Stronami jest dalej rozwijany w kontekście niniejszego układu. Dialog ten towarzyszy i sprzyja zbliżeniu między Unią Europejską a Albanią oraz wspiera tworzenie bliskich więzi solidarności i nowych form współpracy między Stronami.
2. Ma on w szczególności na celu promowanie:
  - pełnej integracji Albanii ze wspólnotą państw demokratycznych i stopniowego zbliżania do Unii Europejskiej,
  - coraz większej zbieżności stanowisk Stron w kwestiach międzynarodowych, również poprzez stosowną wymianę informacji, zwłaszcza w kwestiach mogących wywrzeć istotny wpływ na Strony,
  - współpracy regionalnej i rozwoju dobrosąsiedzkich stosunków,
  - wspólnych poglądów na temat bezpieczeństwa i stabilności w Europie, w tym współpracy w dziedzinach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa Unii Europejskiej.

3. Strony uznają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez ich udostępnianie państwom lub innym podmiotom niepaństwowym, stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla stabilności i bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym. Strony postanawiają zatem współpracować i działać na rzecz walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez pełne stosowanie i realizację na poziomie krajowym istniejących zobowiązań podjętych przez Strony w ramach traktatów i układów międzynarodowych o rozbrojeniu i nierozprzestrzenianiu, jak również innych zobowiązań międzynarodowych w tej dziedzinie. Strony zgadzają się, że niniejsze postanowienie stanowi zasadniczy element niniejszego układu i stanowi część dialogu politycznego, który towarzyszy tym elementom i umacnia je.

Strony zgadzają się również współpracować i wspierać walkę z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez:

- podejmowanie kroków mających na celu, stosownie do przypadku, podpisanie, ratyfikację lub przystąpienie do wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych oraz ich pełną realizację,
- ustanowienie skutecznego krajowego systemu kontroli wywozu, kontrolującego wywóz, jak również tranzyt towarów związanych z bronią masowego rażenia, w tym kontroli ostatecznego użycia technologii podwójnego zastosowania, i obejmującego skuteczne sankcje w przypadku naruszenia systemu kontroli wywozu.

Dialog polityczny w tej dziedzinie może odbywać się na szczeblu regionalnym.

ARTYKUŁ 9

1. Dialog polityczny prowadzony jest w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, która ponosi ogólną odpowiedzialność za wszelkie kwestie, które Strony chciałyby jej przedstawić.

2. Na wniosek Stron dialog polityczny może również przybierać formę:
- spotkań, w miarę potrzeby, między urzędnikami wyższego szczebla reprezentującymi Albanie, z jednej strony, oraz prezydencję Rady Unii Europejskiej i Komisję, z drugiej strony;
  - pełnego wykorzystywania wszelkich kanałów dyplomatycznych między Stronami, w tym odpowiednich kontaktów w państwach trzecich oraz w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych, OBWE, Rady Europy i innych gremiów międzynarodowych;
  - wszelkich innych środków, które mogłyby w użyteczny sposób wesprzeć scalanie, rozwijanie i przyspieszanie tego dialogu.

ARTYKUŁ 10

Na szczeblu parlamentarnym dialog polityczny odbywa się w ramach Komitetu Parlamentarnego Stabilizacji i Stowarzyszenia ustanowionego na mocy art. 122.

ARTYKUŁ 11

Dialog polityczny może odbywać się w ramach wielostronnych oraz w charakterze dialogu regionalnego angażującego inne państwa z regionu.

TYTUŁ III

WSPÓŁPRACA REGIONALNA

ARTYKUŁ 12

Zgodnie ze zobowiązaniem Albanii dotyczącym wspierania pokoju i stabilności w skali międzynarodowej i regionalnej oraz rozwoju dobrosąsiedzkich stosunków, aktywnie promuje ona współpracę regionalną. Wspólnota może, poprzez swoje programy pomocy technicznej, wspierać przedsięwzięcia o wymiarze regionalnym lub transgranicznym.

W każdym przypadku, w którym Albania przewiduje wzmocnienie współpracy z jednym z państw wymienionych w art. 13, 14 oraz 15, informuje ona Wspólnotę i jej państwa członkowskie i konsultuje się z nimi, zgodnie z postanowieniami określonymi w tytule X.

Albania dokonuje przeglądu istniejących układów dwustronnych ze wszystkimi odnośnymi państwami lub zawrze nowe układy w celu zapewnienia ich zgodności z zasadami określonymi w Protokole ustaleń w sprawie ułatwienia i liberalizacji handlu podpisanym w Brukseli w dniu 27 czerwca 2001 r.

ARTYKUŁ 13

Współpraca z innymi państwami sygnatariuszami układu o stabilizacji i stowarzyszeniu

Po podpisaniu niniejszego układu Albania rozpoczyna negocjacje z państwami, które już podpisały układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, aby zawrzeć konwencje dwustronne dotyczące współpracy regionalnej w celu poszerzenia zakresu współpracy między zainteresowanymi państwami.

Głównymi elementami tych konwencji będą:

- dialog polityczny,
- ustanowienie strefy wolnego handlu między Stronami, zgodnie ze stosownymi postanowieniami WTO,
- wzajemne koncesje dotyczące przepływu pracowników, prawa przedsiębiorczości, świadczenia usług, płatności bieżących oraz przepływu kapitału, jak również innych polityk związanych z przepływem osób na szczeblu równoważnym z niniejszym układem,
- postanowienia dotyczące współpracy w innych dziedzinach, niezależnie od tego czy są one objęte niniejszym układem czy nie, w szczególności w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Konwencje te, w zależności od przypadku, zawierają postanowienia dotyczące stworzenia koniecznych mechanizmów instytucjonalnych.

Konwencje te są zawierane w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego układu.
Gotowość Albanii do zawarcia takich konwencji będzie warunkiem dalszego rozwoju stosunków między Albanią a Unią Europejską.

Albania rozpoczyna podobne negocjacje z pozostałymi państwami regionu po podpisaniu przez te państwa układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

ARTYKUŁ 14

Współpraca z innymi państwami, których dotyczy proces stabilizacji i stowarzyszenia

Albania prowadzi współpracę regionalną z innymi państwami związanymi z procesem stabilizacji i stowarzyszenia w niektórych lub wszystkich dziedzinach współpracy objętych niniejszym układem, a w szczególności w dziedzinach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania. Współpraca taka musi być zawsze zgodna z zasadami i celami niniejszego układu.

ARTYKUŁ 15

Współpraca z państwami kandydującymi do przystąpienia do Unii Europejskiej

1. Albania może wspierać współpracę i zawrzeć konwencję dotyczącą współpracy regionalnej z każdym państwem kandydującym do przystąpienia do Unii Europejskiej we wszystkich dziedzinach współpracy objętych niniejszym układem. Celem takiej konwencji powinno być stopniowe dostosowywanie stosunków dwustronnych między Albanią a tym państwem do stosunków w danym zakresie między Wspólnotą i jej państwami członkowskimi a tym państwem.

2. Albania rozpoczyna negocjacje z Turcją celem zawarcia, na wzajemnie korzystnych warunkach, porozumienia ustanawiającego strefę wolnego handlu między obiema stronami, zgodnie z art. XXIV GATT, jak również liberalizującego prawo przedsiębiorczości i świadczenie usług pomiędzy nimi na szczeblu równoważnym z niniejszym układem, zgodnie z art. V GATS.

Negocjacje te rozpoczynają się w najszybszym możliwym terminie celem zawarcia takiego porozumienia przed końcem okresu przejściowego, o którym mowa w art. 16 ust. 1.

TYTUŁ IV

SWOBODNY PRZEPIYW TOWARÓW

ARTYKUŁ 16

1. Wspólnota i Albania stopniowo ustanawiają strefę wolnego handlu w okresie trwającym maksymalnie dziesięć lat od dnia wejścia w życie niniejszego układu, zgodnie z postanowieniami niniejszego układu i w zgodzie z postanowieniami GATT 1994 oraz WTO. W procesie tym Strony uwzględniają szczególne wymagania określone poniżej.
2. Nomenklaturę scaloną towarów stosuje się do klasyfikacji towarów będących przedmiotem wymiany handlowej między obiema Stronami.
3. Podstawową stawką celną dla każdego produktu, w stosunku do której mają być stosowane stopniowe obniżki przewidziane w niniejszym układzie, jest stawka faktycznie stosowana na zasadach *erga omnes* w dniu poprzedzającym podpisanie niniejszego układu.
4. Obniżone stawki celne do stosowania przez Albanę, obliczone zgodnie z niniejszym układem, są zaokrąglane do liczb całkowitych przy użyciu zwykłych zasad arytmetycznych. Dlatego też wszystkie liczby, których część ułamkowa jest mniejsza lub równa 0,50 są zaokrąglane w dół do najbliższej liczby całkowitej, natomiast wszystkie liczby których część ułamkowa jest większa niż 0,50 są zaokrąglane w górę do najbliższej liczby całkowitej.

5. Jeżeli po podpisaniu niniejszego układu jakakolwiek obniżka cła będzie stosowana na zasadach *erga omnes*, co w szczególności dotyczy obniżek będących wynikiem negocjacji taryfowych w ramach WTO, takie obniżone stawki celne zastępują podstawową stawkę celną określoną w ust. 3 od dnia, w którym takie obniżki są stosowane.
6. Wspólnota i Albania informują się wzajemnie o swoich podstawowych stawkach celnych.

ROZDZIAŁ I

PRODUKTY PRZEMYSŁOWE

ARTYKUŁ 17

1. Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do produktów pochodzących ze Wspólnoty lub z Albanii, które są wymienione w działach 25-97 nomenklatury scalonej, z wyjątkiem produktów wymienionych w pkt 1 ppkt (ii) załącznika I do Porozumienia w sprawie rolnictwa (GATT 1994).
2. Handel między Stronami związany z produktami objętymi Traktatem ustanawiającym Europejską Wspólnotę Energii Atomowej jest prowadzony zgodnie z postanowieniami tego traktatu.

ARTYKUŁ 18

1. Należności celne w przywozie do Wspólnoty produktów pochodzących z Albanii zostają zniesione z dniem wejścia w życie niniejszego układu.
2. Ograniczenia ilościowe w przywozie do Wspólnoty oraz środki o skutku równoważnym zostają zniesione z dniem wejścia w życie niniejszego układu w odniesieniu do produktów pochodzących z Albanii.

ARTYKUŁ 19

1. Należności celne w przywozie do Albanii towarów pochodzących ze Wspólnoty innych niż wymienione w załączniku I zostają zniesione z dniem wejścia w życie niniejszego układu.
2. Należności celne w przywozie do Albanii towarów pochodzących ze Wspólnoty wymienionych w załączniku I są stopniowo obniżane zgodnie z następującym harmonogramem:
  - z dniem wejścia w życie niniejszego układu należności celne przywozowe zostają obniżone do 80% podstawowej stawki celnej,
  - dnia 1 stycznia pierwszego roku po wejściu w życie niniejszego układu należności celne przywozowe zostają obniżone do 60% podstawowej stawki celnej,

- dnia 1 stycznia drugiego roku po wejściu w życie niniejszego układu należności celne przywozowe zostają obniżone do 40% podstawowej stawki celnej,
  - dnia 1 stycznia trzeciego roku po wejściu w życie niniejszego układu należności celne przywozowe zostają obniżone do 20% podstawowej stawki celnej,
  - dnia 1 stycznia czwartego roku po wejściu w życie niniejszego układu należności celne przywozowe zostają obniżone do 10% podstawowej stawki celnej,
  - dnia 1 stycznia piątego roku po wejściu w życie niniejszego układu pozostałe należności celne przywozowe zostają zniesione.
3. Ograniczenia ilościowe w przywozie do Albanii towarów pochodzących ze Wspólnoty oraz środki o skutku równoważnym zostają zniesione z dniem wejścia w życie niniejszego układu.

ARTYKUŁ 20

Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota oraz Albania znoszą w handlu wzajemnym wszelkie opłaty o skutku równoważnym z należnościami celnymi przywozowymi.

ARTYKUŁ 21

1. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota oraz Albania znoszą wszelkie należności celne wywozowe oraz opłaty o skutku równoważnym.
2. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota oraz Albania znoszą wszelkie ograniczenia ilościowe w wywozie oraz wszelkie środki o skutku równoważnym.

ARTYKUŁ 22

Albania oświadcza o swojej gotowości do obniżenia należności celnych w handlu ze Wspólnotą w terminie szybszym niż przewidziano w art. 19, jeśli pozwoli na to jej ogólna sytuacja gospodarcza i sytuacja w odnośnym sektorze gospodarki.

Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia analizuje sytuację w tej dziedzinie i wydaje stosowne zalecenia.

ARTYKUŁ 23

Protokół 1 zawiera ustalenia mające zastosowanie do wyrobów żelaznych i stalowych, które wymieniono w działach 72 i 73 nomenklatury scalonej.

ROZDZIAŁ II

ROLNICTWO I RYBOŁÓWSTWO

ARTYKUŁ 24

Definicja

1. Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do handlu produktami rolnymi i produktami rybołówstwa pochodzącymi ze Wspólnoty lub z Albanii.
2. Określenie „produkty rolne i produkty rybołówstwa” odnosi się do produktów wymienionych w działach 1-24 nomenklatury scalonej oraz do produktów wymienionych w pkt 1 ppkt (ii) załącznika I do Porozumienia w sprawie rolnictwa (GATT 1994).
3. Definicja ta obejmuje ryby i produkty rybołówstwa określone w rozdziale 3 pozycja 1604 i 1605 oraz podpozycja 0511 91, 2301 20 00 i 1902 20 10.

ARTYKUŁ 25

Protokół 2 zawiera ustalenia dotyczące handlu mające zastosowanie do przetworzonych produktów rolnych, które są w nim wymienione.

ARTYKUŁ 26

1. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota znosi wszelkie ograniczenia ilościowe oraz środki o skutku równoważnym w przywozie produktów rolnych i produktów rybołówstwa pochodzących z Albanii.
2. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Albania znosi wszelkie ograniczenia ilościowe oraz środki o skutku równoważnym, w przywozie produktów rolnych i produktów rybołówstwa pochodzących ze Wspólnoty.

ARTYKUŁ 27

Produkty rolne

1. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota znosi wszelkie należności celne i opłaty o skutku równoważnym w przywozie produktów rolnych pochodzących z Albanii innych niż te objęte pozycjami 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 i 2204 nomenklatury scalonej.

Odnosnie do produktów objętych działami 7 i 8 nomenklatury scalonej, dla których wspólna taryfa celna przewiduje stosowanie ceł ad valorem oraz ceł specyficznych, zniesienie ma zastosowanie tylko do części ad valorem cła.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota stosuje bezcłowy dostęp do przywozu do Wspólnoty produktów pochodzących z Albanii objętych pozycjami 1701 i 1702 nomenklatury scalonej w granicach rocznego kontyngentu taryfowego wynoszącego 1000 ton.
3. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Albania:
  - a) znosi należności celne stosowane w przywozie niektórych produktów rolnych pochodzących ze Wspólnoty, wymienionych w *załączniku II a*;
  - b) stopniowo obniża należności celne stosowane w przywozie niektórych produktów rolnych pochodzących ze Wspólnoty, wymienionych w *załączniku II b*, zgodnie z harmonogramem wskazanym dla każdego produktu w wymienionym załączniku;
  - c) znosi należności celne stosowane w przywozie niektórych produktów rolnych pochodzących ze Wspólnoty, wymienionych w *załączniku II c*, w granicach kontyngentów taryfowych określonych dla danych produktów.
4. Protokół 3 zawiera ustalenia mające zastosowanie do win i wyrobów spirytusowych, o których mowa w tym protokole.

ARTYKUŁ 28

Ryby i produkty rybołówstwa

1. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota znosi wszelkie należności celne na ryby i produkty rybołówstwa pochodzące z Albanii inne niż wymienione w załączniku III. Produkty wymienione w załączniku III podlegają postanowieniom zawartym w tym załączniku.
2. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu Albania nie pobiera żadnych należności celnych ani opłat o skutku równoważnym należnościom celnym na ryby i produkty rybołówstwa pochodzące z Wspólnoty.

ARTYKUŁ 29

Biorąc pod uwagę wielkość handlu produktami rolnymi i produktami rybołówstwa między Stronami, szczególną wrażliwość tych produktów, zasady wspólnych polityk Wspólnoty w zakresie rolnictwa i rybołówstwa, zasady polityki rolnej i polityki rybołówstwa Albanii, rolę rolnictwa i rybołówstwa w gospodarce Albanii oraz konsekwencje wielostronnych negocjacji handlowych w ramach WTO, Wspólnota i Albania zbadają w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia nie później niż sześć lat po wejściu w życie niniejszego układu możliwość przyznania każdemu produktowi z osobna w sposób systematyczny i na zasadzie wzajemności dalszych koncesji, w celu dalszej liberalizacji handlu produktami rolnymi i produktami rybołówstwa.

ARTYKUŁ 30

Postanowienia niniejszego rozdziału w żaden sposób nie wpływają na jednostronne stosowanie korzystniejszych środków przez jedną lub drugą Stronę.

ARTYKUŁ 31

Nie naruszając innych postanowień niniejszego układu, w szczególności jego art. 38 i 43, uwzględniając szczególną wrażliwość rynków produktów rolnych i produktów rybołówstwa, jeżeli przywóz produktów pochodzących z jednej ze Stron i podlegających koncesjom przyznanym na mocy art. 25, 27 i 28 powoduje poważne zakłócenia na rynkach bądź w krajowych mechanizmach regulacyjnych drugiej Strony, obie Strony niezwłocznie rozpoczynają konsultacje w celu znalezienia właściwego rozwiązania. W oczekiwaniu na takie rozwiązanie zainteresowana Strona może podjąć środki, jakie uzna za niezbędne.

ROZDZIAŁ III

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

ARTYKUŁ 32

Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do handlu wszystkimi produktami między Stronami, o ile nie postanowiono inaczej w tym rozdziale lub w protokole 1, 2 i 3.

ARTYKUŁ 33

Status quo

1. Od dnia wejścia w życie niniejszego układu nie wprowadza się w handlu między Wspólnotą a Albanią żadnych nowych należności celnych przywozowych ani wywozowych, ani też opłat o skutku równoważnym, ani też nie podwyższa się stawek stosowanych obecnie.
2. Od dnia wejścia w życie niniejszego układu nie wprowadza się w handlu między Wspólnotą a Albanią żadnych nowych ograniczeń ilościowych w przywozie lub wywozie ani środków o skutku równoważnym, ani też nie stosuje się w sposób bardziej restrykcyjny środków obowiązujących obecnie.
3. Bez uszczerbku dla koncesji przyznanych na mocy art. 26, postanowienia ust. 1 i 2, odpowiednio, niniejszego artykułu nie ograniczają w żaden sposób prowadzenia polityki rolnej w Albanii i we Wspólnocie, ani podejmowania środków w ramach tej polityki, o ile nie wpływa to na system przywozu przewidziany w załącznikach II i III.

ARTYKUŁ 34

Zakaz dyskryminacji fiskalnej

1. Strony powstrzymują się od stosowania jakiegokolwiek środka lub praktyki o wewnętrznym charakterze fiskalnym powodującego bezpośrednio lub pośrednio dyskryminację między produktami jednej Strony a podobnymi produktami pochodzącymi z terytorium drugiej Strony i znoszą te środki lub praktyki, jeśli takie istnieją.

2. Produkty wywożone na terytorium jednej ze Stron nie mogą korzystać ze zwrotu wewnętrznych podatków pośrednich w wielkościach przekraczających podatki pośrednie nakładane na te produkty.

ARTYKUŁ 35

Postanowienia dotyczące zniesienia należności celnych przywozowych mają zastosowanie również do należności celnych o charakterze fiskalnym.

ARTYKUŁ 36

Unie celne, strefy wolnego handlu, uzgodnienia transgraniczne

1. Niniejszy układ nie wyklucza utrzymywania lub ustanawiania unii celnych, stref wolnego handlu lub dokonywania uzgodnień dotyczących handlu przygranicznego, o ile ich skutkiem nie jest zmiana uzgodnień dotyczących handlu przewidzianych w niniejszym układzie.

2. W trakcie okresów przejściowych określonych w art. 19, niniejszy układ nie wpływa na realizację szczególnych uzgodnień preferencyjnych dotyczących przepływu towarów, ustanowionych w umowach transgranicznych zawartych wcześniej między jednym lub kilkoma państwami członkowskimi a Albanią lub wynikających z umów dwustronnych, o których mowa w tytule III, zawartych przez Albanię w celu wspierania handlu regionalnego.

3. Strony prowadzą w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia konsultacje dotyczące układów opisanych w ust. 1 i 2 oraz, na życzenie, dotyczące innych istotnych kwestii związanych z polityką handlową, odpowiednio, każdej ze stron, wobec państw trzecich. W szczególności w przypadku przystąpienia jednego z państw trzecich do Wspólnoty, przeprowadza się takie konsultacje w celu zapewnienia, że zostaną uwzględnione wspólne interesy Wspólnoty i Albanii określone w niniejszym układzie.

ARTYKUŁ 37

Dumping i dotacje

1. Żadne z postanowień niniejszego układu nie uniemożliwia żadnej ze Stron podjęcia działań służących ochronie handlu zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu i art. 38.
2. Jeśli jedna ze Stron stwierdzi stosowanie praktyk dumpingowych lub przyznawanie dotacji wyrównawczych w handlu z drugą Stroną, może ona podjąć właściwe kroki przeciw tym praktykom zgodnie z Porozumieniem WTO w sprawie wykonywania art. VI GATT 1994 i Porozumieniem w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych oraz zgodnie z odpowiednim prawodawstwem wewnętrznym danej Strony.

ARTYKUŁ 38

Ogólna klauzula ochronna

1. Strony stosują w stosunkach wzajemnych postanowienia art. XIX GATT 1994 i Porozumienia WTO w sprawie środków ochronnych.
2. Jeśli przywóz jakiegokolwiek produktu jednej Strony na terytorium drugiej Strony odbywa się w zwiększonych ilościach i na warunkach takich, że powoduje to lub może powodować:
  - poważną szkodę dla krajowego przemysłu produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących na terytorium Strony dokonującej przywozu, lub
  - poważne zakłócenia w jakimkolwiek sektorze gospodarki bądź trudności mogące spowodować poważne pogorszenie sytuacji gospodarczej w regionie Strony dokonującej przywozu,

Strona dokonująca przywozu może podjąć stosowne środki na warunkach i zgodnie z procedurami ustanowionymi w niniejszym artykule.

3. Dwustronne środki ochronne stosowane wobec przywozu dokonywanego z terytorium drugiej Strony nie przekraczają poziomu niezbędnego do usunięcia zaistniałych trudności i zwyczajowo powinny polegać na zawieszeniu dalszej obniżki stosownej stawki celnej przewidzianej w niniejszym układzie dla danego produktu lub na podwyższeniu stawki celnej dla tego produktu do maksymalnej wysokości odpowiadającej stawce klauzuli najwyższego uprzywilejowania (KNU) mającej zastosowanie do tego samego produktu. Środki takie zawierają wyraźne elementy prowadzące do stopniowego ich usuwania najpóźniej na końcu wyznaczonego okresu, nie są one również stosowane przez okres dłuższy niż jeden rok. W nadzwyczaj wyjątkowych okolicznościach środki można stosować przez okres wynoszący łącznie maksymalnie trzy lata. Nie stosuje się żadnego dwustronnego środka ochronnego w przywozie produktu, wobec którego wcześniej zastosowano taki środek, przez okres co najmniej trzech lat licząc od dnia wygaśnięcia stosowania środka.

4. W przypadkach określonych w niniejszym artykule, przed podjęciem środków w nim przewidzianych lub w przypadkach, do których zastosowanie ma ust. 5 lit. b), Wspólnota lub Albania, w zależności od przypadku, w najszybszym możliwym terminie dostarcza Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia wszelkich istotnych informacji w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez obie Strony.

5. W celu realizacji powyższych ustępów stosuje się następujące postanowienia:

- a) Trudności wynikające z sytuacji, o której mowa w niniejszym artykule, kieruje się do zbadania do Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, która może podjąć każdą właściwą decyzję, aby usunąć te trudności.

Jeśli Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia lub Strona dokonująca wywozu nie podjęła decyzji usuwającej trudności, lub jeśli nie znaleziono żadnego innego satysfakcjonującego rozwiązania w terminie 30 dni od przedłożenia sprawy Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia, Strona dokonująca przywozu może przyjąć środki właściwe do rozwiązania problemu zgodnie z niniejszym artykułem. W wyborze środków ochronnych pierwszeństwo należy przyznać tym, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie uzgodnień określonych w niniejszym układzie. Środki ochronne stosowane zgodnie z art. XIX GATT oraz z Porozumieniem WTO w sprawie środków ochronnych zachowują poziom/margines preferencji przyznany zgodnie z niniejszym układem.

- b) Jeśli wyjątkowe i poważne okoliczności wymagające podjęcia natychmiastowych działań uniemożliwiają, w zależności od przypadku, wcześniejsze dostarczenie informacji lub przeprowadzenie badania, zainteresowana Strona może, w sytuacjach wyszczególnionych w niniejszym artykule, zastosować ze skutkiem natychmiastowym tymczasowe środki ostrożności niezbędne do sprostania sytuacji, o czym zawiadamia niezwłocznie drugą Stronę.

Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia jest niezwłocznie powiadamiana o środkach ochronnych, które są przedmiotem okresowych konsultacji w ramach tego organu, zwłaszcza w celu ustalenia harmonogramu ich znoszenia, gdy tylko okoliczności na to pozwolą.

6. Jeśli Wspólnota lub Albania uzależnia przywóz produktów mogących powodować trudności określone w niniejszym artykule od procedury administracyjnej, która ma na celu szybkie dostarczenie informacji dotyczących tendencji w przepływach handlowych, zawiadamia o tym drugą Stronę.

ARTYKUŁ 39

Klauzula o niedoborach

1. Jeśli przestrzeganie postanowień niniejszego tytułu prowadzi do:
  - a) poważnych niedoborów lub zagrożenia niedoborem środków spożywczych lub innych produktów niezbędnych dla Strony dokonującej wywozu; lub
  - b) powrotnego wywozu do państwa trzeciego produktu, w odniesieniu do którego Strona dokonująca wywozu utrzymuje wywozowe ograniczenia ilościowe, nadal nakłada należności celne wywozowe lub środki lub opłaty o skutku równoważnym, jeśli sytuacje określone powyżej powodują lub mogą powodować poważne trudności dla Strony dokonującej wywozu Strona ta może podjąć stosowne środki na warunkach i zgodnie z procedurami określonymi w niniejszym artykule.
2. W wyborze środków pierwszeństwo należy przyznać tym, które w jak najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie uzgodnień niniejszego układu. Środków takich nie stosuje się w sposób, który przy utrzymywaniu się takich samych warunków stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji, bądź ukrytego ograniczania wymiany handlowej, a gdy warunki nie uzasadniają już ich utrzymywania, środki te znosi się.

3. Przed podjęciem środków przewidzianych w ust. 1 lub w najszybszym możliwym terminie w przypadkach, do których zastosowanie ma ust. 4, Wspólnota lub Albania, w zależności od przypadku, dostarcza Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia wszelkich istotnych informacji w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez Strony. Strony mogą w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia uzgadniać wszelkie środki niezbędne do usunięcia trudności. Jeśli porozumienia nie osiągnięto w ciągu 30 dni po przedłożeniu sprawy Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia, Strona dokonująca wywozu może na mocy niniejszego artykułu zastosować środki w odniesieniu do wywozu danego produktu.

4. Jeśli wyjątkowe i poważne okoliczności wymagające podjęcia natychmiastowych działań uniemożliwiają, w zależności od przypadku, wcześniejsze dostarczenie informacji lub przeprowadzenie badania, odpowiednio Wspólnota lub Albania może zastosować ze skutkiem natychmiastowym środki ostrożności niezbędne do sprostania sytuacji, o czym zawiadamia niezwłocznie drugą Stronę.

5. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia jest niezwłocznie powiadamiana o wszelkich środkach stosowanych zgodnie z niniejszym artykułem, które są przedmiotem okresowych konsultacji w ramach tego organu, zwłaszcza w celu ustalenia harmonogramu ich znoszenia, gdy tylko okoliczności na to pozwolą.

ARTYKUŁ 40

Monopole państwowe

Albania stopniowo dostosowuje wszelkie monopole państwowe o charakterze handlowym w sposób gwarantujący, że do końca czwartego roku po dniu wejścia w życie niniejszego układu nie będzie miała miejsce dyskryminacja ze względu na warunki, na których towary są zamawiane i sprzedawane między obywatelami państw członkowskich i Albanii. O środkach podjętych dla osiągnięcia tego celu informuje się Radę Stabilizacji i Stowarzyszenia.

ARTYKUŁ 41

O ile niniejszy układ nie stanowi inaczej, protokół 4 ustanawia reguły pochodzenia dotyczące stosowania postanowień niniejszego układu.

ARTYKUŁ 42

Dopuszczalne ograniczenia

Niniejszy układ nie wyklucza stosowania zakazów lub ograniczeń związanych z przywozem, wywozem lub tranzytem towarów, uzasadnionych względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, a także ochrony własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej lub przepisami dotyczącymi złota i srebra. Jednakże takie zakazy lub ograniczenia nie mogą stanowić środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytego ograniczania wymiany handlowej między Stronami.

ARTYKUŁ 43

1. Strony uzgadniają, że współpraca administracyjna jest niezbędna do realizacji i kontroli traktowania preferencyjnego przyznanego w niniejszym tytule i podkreślają swoje zobowiązanie do zwalczania nieprawidłowości i nadużyć w sprawach celnych i związanych z cłami.
2. W przypadku, gdy Strona stwierdziła na podstawie obiektywnych informacji brak współpracy administracyjnej lub nieprawidłowości lub nadużycia w sprawach, o których mowa w niniejszym tytule, Strona ta może tymczasowo zawiesić odpowiednie traktowanie preferencyjne danego produktu lub produktów zgodnie z niniejszym artykułem.

3. Do celów niniejszego artykułu brak współpracy administracyjnej oznacza m.in.:
- a) powtarzające się przypadki niewypełnienia obowiązku zweryfikowania statusu pochodzenia produktu lub produktów;
  - b) powtarzające się przypadki odmowy lub nieuzasadnionego opóźnienia w przeprowadzaniu późniejszych weryfikacji dowodów pochodzenia lub przekazywaniu ich wyników;
  - c) powtarzające się przypadki odmowy lub nieuzasadnionego opóźnienia w otrzymywaniu zezwolenia na przeprowadzenie misji współpracy administracyjnej celem zweryfikowania autentyczności dokumentów lub dokładności informacji dotyczących przyznawania traktowania preferencyjnego w stosownych przypadkach.

Do celów niniejszego artykułu wykrycie nieprawidłowości lub nadużyć może mieć miejsce jeśli m. in. bez wystarczającego wyjaśnienia nastąpił gwałtowny wzrost wielkości przywozu towarów przekraczający zwykłe możliwości produkcyjne i wywozowe drugiej Strony, powiązany z obiektywnymi informacjami dotyczącymi nieprawidłowości lub nadużyć.

4. Warunki wprowadzenia czasowego zawieszenia są następujące:
- a) Strona, która na podstawie obiektywnych informacji stwierdziła brak współpracy administracyjnej lub nieprawidłowości lub nadużycia finansowe bezzwłocznie powiadamia Radę Stabilizacji i Stowarzyszenia o swoim odkryciu, przekazując jednocześnie obiektywne informacje, oraz rozpoczyna konsultacje w ramach Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia na podstawie wszelkich stosownych informacji i obiektywnych wniosków celem znalezienia rozwiązania odpowiadającego obu Stronom.
  - b) w przypadku, gdy Strony rozpoczęły konsultacje w ramach Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia i nie osiągnęły zadowalającego rozwiązania w ciągu trzech miesięcy od powiadomienia, wówczas zainteresowana Strona może tymczasowo zawiesić odpowiednie traktowanie preferencyjne danego produktu lub produktów. Informację o tymczasowym zawieszeniu bezzwłocznie podaje się do wiadomości Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia.
  - c) tymczasowe zawieszenia przewidziane w niniejszym artykule ogranicza się do zakresu niezbędnego do ochrony interesów finansowych danej Strony. Nie przekraczają one okresu 6 miesięcy, który może zostać odnowiony. Informację o tymczasowych zawieszeniach bezzwłocznie po ich przyjęciu podaje się do wiadomości Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia. Stanowią one przedmiot okresowych konsultacji w ramach Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia, w szczególności w celu zniesienia tych tymczasowych zawiesznień bezzwłocznie po ustaniu warunków, które przyczyniły się do ich zastosowania.

5. Równocześnie z powiadomieniem Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia, zgodnie z ust. 4 lit. a), zainteresowana Strona powinna opublikować zawiadomienie dla importerów w swoim dzienniku urzędowym. Zawiadomienie dla importerów powinno określać, że w odniesieniu do danego produktu stwierdzono, na podstawie obiektywnych informacji, brak współpracy administracyjnej lub istnienie nieprawidłowości lub nadużyć.

ARTYKUŁ 44

W przypadku popełnienia przez właściwe organy błędu we właściwym zarządzaniu systemem preferencji dotyczących wywozu, a zwłaszcza w stosowaniu postanowień protokołu 4 dotyczących definicji pojęcia „produktów pochodzących” oraz metod współpracy administracyjnej, jeśli błąd ten wywiera skutki w zakresie należności celnych przywozowych, wówczas Strona, która dotknięta jest takimi skutkami, może zwrócić się do Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia o zbadanie możliwości przyjęcia wszelkich możliwych środków celem naprawienia tej sytuacji.

ARTYKUŁ 45

Stosowanie niniejszego układu odbywa się bez uszczerbku dla stosowania postanowień prawa Wspólnoty w stosunku do Wysp Kanaryjskich.

TYTUŁ V

PRZEPIŃYW PRACOWNIKÓW, PRAWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ŚWIADCZENIE USŁUG,
PŁATNOŚCI BIEŻĄCE I PRZEPIŃYW KAPITAŁU

ROZDZIAŁ I

PRZEPIŃYW PRACOWNIKÓW

ARTYKUŁ 46

1. Z zastrzeżeniem warunków i zasad mających zastosowanie w każdym państwie członkowskim:

- traktowanie pracowników, którzy są obywatelami Albanii i którzy są legalnie zatrudnieni na terytorium danego państwa członkowskiego, jest wolne od wszelkiej dyskryminacji ze względu na narodowość, w zakresie warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia, w porównaniu z obywatelami tego państwa członkowskiego;
- legalnie przebywający w danym państwie członkowskim współmałżonek i dzieci pracownika legalnie zatrudnionego na terytorium państwa członkowskiego, z wyjątkiem pracowników sezonowych i pracowników objętych dwustronnymi umowami w rozumieniu art. 47, o ile nie przewidziano inaczej w tych umowach, mają dostęp do rynku pracy w tym państwie członkowskim w okresie, w którym pracownik ten ma zezwolenie na pracę.

2. Z zastrzeżeniem warunków i zasad mających zastosowanie w Albanii, Albania traktuje pracowników, którzy są obywatelami państwa członkowskiego legalnie zatrudnionymi na jej terytorium, jak również ich współmałżonków i dzieci legalnie przebywające na terytorium Albanii, w sposób określony w ust. 1.

ARTYKUŁ 47

1. Uwzględniając sytuację na rynku pracy w państwach członkowskich, z zastrzeżeniem ich ustawodawstwa i przestrzegania zasad obowiązujących w państwach członkowskich w dziedzinie mobilności pracowników:

- należy utrzymać i w miarę możliwości poprawić istniejące ułatwienia w dostępie do zatrudnienia albańskich pracowników przyznane przez państwa członkowskie na mocy umów dwustronnych;
- pozostałe państwa członkowskie analizują możliwość zawarcia podobnych umów.

2. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia analizuje przyznanie dalszych udogodnień, w tym ułatwień w dostępie do szkolenia zawodowego, zgodnie z przepisami i procedurami obowiązującymi w państwach członkowskich oraz z uwzględnieniem sytuacji na rynku pracy w państwach członkowskich i we Wspólnocie.

ARTYKUŁ 48

1. Określa się zasady koordynowania systemów ubezpieczeń społecznych dla pracowników mających obywatelstwo Albanii, legalnie zatrudnionych na terytorium państwa członkowskiego, oraz dla członków ich rodzin legalnie przebywających na jego terytorium. W tym celu decyzja Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, która nie powinna wpływać na jakiegokolwiek prawa lub zobowiązania wynikające z umów dwustronnych, jeżeli te ostatnie przewidują korzystniejsze traktowanie, zawiera następujące postanowienia:

- wszystkie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub pobytu takich pracowników w różnych państwach członkowskich są sumowane do celów związanych z emeryturami i rentami z tytułu wieku, inwalidztwa i śmierci oraz z opieką medyczną dla tych pracowników oraz członków ich rodzin;
- wszelkie emerytury lub renty z tytułu wieku, śmierci, wypadku przy pracy lub choroby zawodowej lub inwalidztwa z nich wynikającego, z wyłączeniem świadczeń nieskładkowych, mogą być swobodnie przenoszone według przelicznika określonego na mocy prawa państwa członkowskiego lub państw członkowskich zobowiązanych do wypłaty świadczeń;
- pracownicy, o których mowa, otrzymują dodatki rodzinne na członków swoich rodzin zgodnie z powyższym.

2. Albania traktuje pracowników, którzy są obywatelami państwa członkowskiego legalnie zatrudnionymi na jej terytorium, jak również członków ich rodzin legalnie przebywających na terytorium Albanii, w sposób podobny do tego, jaki określono w ust. 1 tiret drugie i trzecie.

ROZDZIAŁ II

PRAWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

ARTYKUŁ 49

Do celów niniejszego układu:

- a) „przedsiębiorstwo wspólnotowe” lub „przedsiębiorstwo albańskie” oznacza, odpowiednio, przedsiębiorstwo założone zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego lub Albanii i posiadające zarejestrowaną siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium, odpowiednio, Wspólnoty lub Albanii.

Jeśli jednak przedsiębiorstwo założone, odpowiednio, zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego lub Albanii ma jedynie siedzibę na terytorium, odpowiednio, Wspólnoty lub Albanii, jest ono uważane, odpowiednio, za przedsiębiorstwo wspólnotowe lub przedsiębiorstwo albańskie, jeśli jego działalność ma rzeczywisty i ciągły związek z gospodarką, odpowiednio, jednego z państw członkowskich lub Albanii;

- b) „spółka zależna” danego przedsiębiorstwa oznacza przedsiębiorstwo faktycznie kontrolowane przez to pierwsze przedsiębiorstwo;

- c) „oddział” danego przedsiębiorstwa oznacza jednostkę nieposiadającą osobowości prawnej, która wydaje się mieć charakter stały, stanowiącą rozszerzenie podmiotu macierzystego, posiadającą zarząd i wyposażoną odpowiednio do prowadzenia negocjacji w interesach z osobami trzecimi, tak że osoby te, choć są świadome, że jeśli będzie to konieczne, powstanie związek prawny z podmiotem macierzystym, którego siedziba znajduje się za granicą, nie muszą negocjować bezpośrednio z takim podmiotem macierzystym, lecz mogą dokonywać transakcji handlowych w jednostce prowadzącej działalność stanowiącej rozszerzenie podmiotu macierzystego;
- d) „prawo przedsiębiorczości” oznacza:
- (i) w odniesieniu do obywateli, prawo do podejmowania działalności gospodarczej jako osoby pracujące na własny rachunek oraz do zakładania przedsiębiorstw, w szczególności przedsiębiorstw nad którymi sprawują faktyczną kontrolę. Obywatele pracujący na własny rachunek i obywatele realizujący przedsięwzięcia gospodarcze nie poszukują ani nie podejmują zatrudnienia na rynku pracy ani nie przyznają prawa dostępu do rynku pracy drugiej strony. Postanowienia niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do osób, które nie pracują wyłącznie na własny rachunek;
  - (ii) w odniesieniu do przedsiębiorstw wspólnotowych lub albańskich, prawo do podejmowania działalności gospodarczej poprzez tworzenie spółek zależnych i oddziałów, odpowiednio, w Albanii lub we Wspólnocie;
- e) „prowadzenie działalności” oznacza prowadzenie działalności gospodarczej;
- f) „działalność gospodarcza” obejmuje zasadniczo działalność o charakterze przemysłowym, handlowym i zawodowym oraz wykonywanie działalności rzemieślniczej;

- g) „obywatel Wspólnoty” i „obywatel Albanii” oznacza osobę fizyczną, która jest obywatelem, odpowiednio, jednego z państw członkowskich lub Albanii;
- h) w odniesieniu do międzynarodowego transportu morskiego, w tym transportu intermodalnego obejmującego odcinek morski, z postanowień niniejszego rozdziału oraz rozdziału III korzystają także obywatele państw członkowskich lub Albanii, mieszkający, odpowiednio, poza Wspólnotą lub Albanią, oraz przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza Wspólnotą lub Albanią i kontrolowane przez obywateli, odpowiednio, państwa członkowskiego lub Albanii, jeśli ich statki są zarejestrowane, odpowiednio, w tym państwie członkowskim lub w Albanii zgodnie z ich odnośnym ustawodawstwem;
- i) „usługi finansowe” oznaczają działalność zdefiniowaną w załączniku IV. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może rozszerzyć lub zmienić zakres tego załącznika.

ARTYKUŁ 50

1. Albania ułatwia przedsiębiorstwom i obywatelom Wspólnoty zakładanie działalności na swoim terytorium. W tym celu, z datą wejścia w życie niniejszego układu, przyznaje ona:
  - (i) w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw wspólnotowych, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przedsiębiorstwom albańskim lub wszelkim przedsiębiorstwom państw trzecich, w zależności od tego, które jest korzystniejsze; oraz

- (ii) w odniesieniu do działalności założonych w Albanii oddziałów i spółek zależnych przedsiębiorstw wspólnotowych, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane albańskim przedsiębiorstwom i oddziałom lub wszelkim spółkom zależnym i oddziałom wszelkich przedsiębiorstw państw trzecich w zależności od tego, które jest korzystniejsze.
2. Strony nie przyjmują żadnych nowych przepisów ani środków, które wprowadzałyby dyskryminację w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw wspólnotowych lub albańskich na terytoriach, odpowiednio, Albanii lub Wspólnoty lub, po ich założeniu, w odniesieniu do ich działalności w porównaniu z przedsiębiorstwami, odpowiednio, albańskimi lub wspólnotowymi.
3. Z datą wejścia w życie niniejszego układu Wspólnota i jej państwa członkowskie przyznają:
- (i) w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw albańskich, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przez państwa członkowskie własnym przedsiębiorstwom lub wszelkim przedsiębiorstwom wszelkich państw trzecich, w zależności od tego, które jest korzystniejsze;
  - (ii) w odniesieniu do działalności spółek zależnych i oddziałów albańskich przedsiębiorstw założonych na terytorium państw członkowskich, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przez państwa członkowskie własnym przedsiębiorstwom i oddziałom lub wszelkim spółkom zależnym i oddziałom przedsiębiorstw wszelkich państw trzecich, założonym na ich terytorium, w zależności od tego, które jest korzystniejsze.
4. Pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszego układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określa warunki rozszerzenia zakresu stosowania powyższych postanowień do podejmowania prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek przez obywateli obu Stron.

5. Niezależnie od postanowień zawartych w niniejszym artykule:
- a) z datą wejścia w życie niniejszego układu, spółki zależne i oddziały przedsiębiorstw wspólnotowych mają prawo do korzystania z nieruchomości w Albanii i ich dzierżawy;
  - b) spółki zależne i oddziały przedsiębiorstw wspólnotowych mają również prawo do nabywania i korzystania z praw własności do nieruchomości, tak jak przedsiębiorstwa albańskie oraz w odniesieniu do dóbr publicznych/dóbr będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich samych praw, jakie przysługują przedsiębiorstwom albańskim, jeśli prawa te są niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej, do celów której zostały one założone, z wyłączeniem zasobów naturalnych, użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych. Siedem lat po dacie wejścia w życie niniejszego układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określa warunki rozszerzenia zakresu stosowania praw, o których mowa w niniejszym ustępie na wyłączone sektory.

ARTYKUŁ 51

1. Z zastrzeżeniem postanowień art. 50, z wyjątkiem usług finansowych w rozumieniu załącznika IV, każda Strona może regulować zasady przedsiębiorczości i działalności przedsiębiorstw i obywateli na swoim terytorium, o ile uregulowania te nie stanowią dyskryminacji wobec przedsiębiorstw i obywateli drugiej Strony w porównaniu z własnymi przedsiębiorstwami i obywatelami Strony pierwszej.

2. W dziedzinie usług finansowych, niezależnie od innych postanowień niniejszego układu, nie stoi na przeszkodzie, aby Strony podejmowały środki z powodów ostrożności, w tym ze względu na ochronę inwestorów, deponentów, posiadaczy polis ubezpieczeniowych lub osób, do których należą prawa powiernicze od usługodawcy finansowego lub w celu zapewnienia integralności i stabilności systemu finansowego. Środki takie nie są wykorzystywane jako sposób unikania przez Stronę wywiązywania się z obowiązków wynikających z niniejszego układu.
3. Żadne z postanowień niniejszego układu nie może być interpretowane w sposób wymagający od którejkolwiek ze Stron ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i kont indywidualnych klientów, ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu instytucji publicznych.

ARTYKUŁ 52

1. Bez uszczerbku dla wielostronnej umowy w sprawie utworzenia Europejskiej Wspólnej Przestrzeni Lotniczej (ECAA), postanowienia niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do usług transportu lotniczego, usług transportu śródlądowymi szlakami wodnymi oraz usług kabotażu morskiego.
2. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może wydać zalecenia dotyczące poprawy zasad przedsiębiorczości i działalności w obszarach, o których mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 53

1. Postanowienia art. 50 i 51 nie wykluczają stosowania przez jedną ze Stron zasad szczegółowych dotyczących zakładania oddziałów przedsiębiorstw drugiej Strony, niezarejestrowanych na terytorium pierwszej Strony i prowadzenia przez nie działalności na jej terytorium, które są uzasadnione prawnymi lub technicznymi różnicami pomiędzy tymi oddziałami w porównaniu z oddziałami przedsiębiorstw zarejestrowanych na jej terytorium lub, w odniesieniu do usług finansowych, z powodów ostrożności.

2. Różnica w traktowaniu nie wykracza poza to, co jest absolutnie konieczne w związku z istnieniem wspomnianych różnic prawnych lub technicznych albo, w odniesieniu do usług finansowych, z powodów ostrożności.

ARTYKUŁ 54

W celu ułatwienia obywatelom Wspólnoty i obywatelom Albanii podejmowania i prowadzenia regulowanej działalności zawodowej na terytorium, odpowiednio, Albanii i Wspólnoty, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia analizuje, jakie kroki są niezbędne w celu wzajemnego uznawania kwalifikacji. Może przyjąć w tym celu wszystkie konieczne środki.

ARTYKUŁ 55

1. Przedsiębiorstwo wspólnotowe lub przedsiębiorstwo albańskie założone, odpowiednio, na terytorium Albanii lub Wspólnoty, jest uprawnione do zatrudniania w swoich spółkach zależnych lub oddziałach, zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w kraju przyjmującym, odpowiednio, na terytorium Albanii lub Wspólnoty, pracowników, którzy są, odpowiednio, obywatelami państw członkowskich Wspólnoty i Albanii, pod warunkiem, że pracownicy ci należą do kluczowego personelu określonego w ust. 2 niniejszego artykułu, oraz że są oni zatrudnieni wyłącznie przez te przedsiębiorstwa, spółki zależne lub oddziały. Zezwolenia na pobyt i na pracę dla takich pracowników są wydawane wyłącznie na okres zatrudnienia w takim charakterze.

2. Kluczowy personel wyżej wymienionych przedsiębiorstw, zwanych dalej „organizacjami”, składa się z „osób przeniesionych w ramach przedsiębiorstwa”, określonych w lit. c) i należących do następujących kategorii, pod warunkiem, że organizacja posiada osobowość prawną, a osoby te zostały zatrudnione przez nią lub były jej udziałowcami (innymi niż udziałowcy większościowi) przez okres co najmniej jednego roku bezpośrednio poprzedzającego takie przeniesienie:

- a) osoby pracujące na wyższych stanowiskach organizacji, które przede wszystkim zarządzają przedsiębiorstwem, podlegają ogólnemu nadzorowi lub kierownictwu głównie ze strony zarządu lub udziałowców przedsiębiorstwa lub ich odpowiedników, w tym:
- osoby kierujące przedsiębiorstwem lub wydziałem lub działem przedsiębiorstwa;
  - osoby nadzorujące i kontrolujące pracę innych pracowników kadry nadzorczej i kierowniczej lub pracowników sprawujących funkcje techniczne;

- osoby bezpośrednio uprawnione do zatrudniania i zwalniania pracowników lub zalecania zatrudniania, zwalniania lub podejmowania innych działań odnośnie do spraw kadrowych;
  - b) osoby pracujące w organizacji posiadające szczególną wiedzę kluczową dla obsługi przedsiębiorstwa, aparatury badawczej, technologii lub zarządzania. Ocena takiej wiedzy może odzwierciedlać, poza wiedzą właściwą dla danego przedsiębiorstwa, wysoki poziom kwalifikacji odnoszących się do danego rodzaju pracy lub branży wymagającej specyficznej wiedzy technicznej, w tym wykonywanie zawodu regulowanego;
  - c) „osoba przeniesiona w ramach przedsiębiorstwa” oznacza osobę fizyczną pracującą dla organizacji na terytorium jednej ze Stron i czasowo przeniesioną w ramach wykonywanej działalności gospodarczej na terytorium drugiej Strony; organizacja dokonująca przeniesienia musi mieć główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium jednej ze Stron, a przeniesienie pracownika musi się odbywać do zakładu (oddziału lub spółki zależnej) tej organizacji wykonującej faktycznie zbliżoną działalność gospodarczą na terytorium drugiej Strony.
3. Zezwala się na wjazd i czasowy pobyt na terytorium Wspólnoty lub Albanii obywateli, odpowiednio, Albanii i Wspólnoty, jeśli ci przedstawiciele przedsiębiorstw są osobami pracującymi w danym przedsiębiorstwie na stanowisku kierowniczym, zgodnie z ust. 2 lit. a) oraz są odpowiedzialni za założenie wspólnotowej spółki zależnej lub oddziału przedsiębiorstwa albańskiego albo albańskiej spółki zależnej lub oddziału przedsiębiorstwa wspólnotowego, odpowiednio, w państwie członkowskim lub w Albanii jeśli:
- przedstawiciele ci nie są zaangażowani w bezpośrednią sprzedaż lub świadczenie usług; oraz
  - główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstwa znajduje się, odpowiednio, poza Wspólnotą lub Albanią i przedsiębiorstwo to nie posiada żadnego innego przedstawiciela, biura, oddziału ani spółki zależnej, odpowiednio, w tym państwie członkowskim lub w Albanii.

ARTYKUŁ 56

W ciągu pierwszych pięciu lat od daty wejścia w życie niniejszego układu, Albania może, na zasadzie przejściowej, wprowadzić środki stanowiące odstępstwo od postanowień niniejszego rozdziału w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw wspólnotowych i obywateli prowadzących działalność w określonych branżach, które:

- znajdują się w trakcie restrukturyzacji lub zmagają się z poważnymi trudnościami, w szczególności takimi, które pociągają za sobą poważne problemy społeczne w Albanii, lub
- stoją w obliczu wykluczenia z rynku lub poważnego ograniczenia w udziale rynkowym przedsiębiorstw lub obywateli albańskich w danym sektorze lub branży w Albanii, lub
- są nowymi branżami w Albanii.

Środki takie:

- (i) przestają być stosowane nie później niż siedem lat po dacie wejścia w życie niniejszego układu;
- (ii) są uzasadnione i niezbędne w celu naprawienia sytuacji; oraz
- (iii) nie wprowadzają dyskryminacji w odniesieniu do działalności przedsiębiorstw lub obywateli wspólnotowych, którzy już prowadzą działalność gospodarczą w Albanii w chwili wprowadzenia danego środka, w porównaniu z przedsiębiorstwami lub obywatelami Albanii.

Przy określaniu i stosowaniu takich środków Albania przyznaje preferencyjne traktowanie, o ile to możliwe, przedsiębiorstwom i obywatelom wspólnotowym, a w żadnym razie nie przyznaje traktowania mniej korzystnego niż to, które przyznaje przedsiębiorstwom lub obywatelom z wszelkich państw trzecich. Przed przyjęciem tych środków Albania konsultuje się z Radą Stabilizacji i Stowarzyszenia i nie wprowadza ich w życie przed upływem miesiąca od powiadomienia Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia o konkretnych środkach wprowadzanych przez Albanie, z wyjątkiem sytuacji, w których ryzyko wystąpienia nieodwracalnej szkody wymaga podjęcia środków w trybie pilnym; w takim wypadku Albania konsultuje się z Radą Stabilizacji i Stowarzyszenia niezwłocznie po ich przyjęciu.

Po upływie piątego roku od daty wejścia w życie niniejszego układu Albania może wprowadzić lub utrzymać środki, o których mowa, jedynie za zgodą Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia oraz na warunkach przez nią określonych.

ROZDZIAŁ III

ŚWIADCZENIE USŁUG

ARTYKUŁ 57

1. Strony zobowiązują się zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału do podejmowania niezbędnych kroków w kierunku stopniowego zezwalania na świadczenie usług przez przedsiębiorstwa lub obywateli Wspólnoty lub Albanii, których siedziba znajduje się na terytorium Strony innej niż Strona, na terytorium której ma siedzibę lub stałe miejsce zamieszkania usługobiorca.

2. Wraz z procesem liberalizacji, o którym mowa w ust. 1, Strony zezwalają na czasowy przepływ osób fizycznych świadczących usługi lub zatrudnionych przez usługodawcę jako kluczowy personel w rozumieniu art. 55 ust. 2, w tym osoby fizyczne będące przedstawicielami przedsiębiorstwa lub obywatela Wspólnoty lub Albanii i pragnące czasowo przebywać na danym terytorium w celu prowadzenia negocjacji dotyczących sprzedaży usług lub w celu zawarcia umowy sprzedaży usług w imieniu tego usługodawcy, jeśli wymienieni przedstawiciele nie będą zaangażowani w bezpośrednią sprzedaż na rzecz ogółu społeczeństwa ani nie będą sami świadczyć usług.
3. Pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszego układu Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia podejmuje środki niezbędne do stopniowego wykonania postanowień ust. 1. Uwzględnia się postęp, jaki Strony osiągnęły w zbliżaniu swych ustawodawstw.

ARTYKUŁ 58

1. Strony nie podejmują żadnych środków ani działań powodujących, że warunki świadczenia usług przez obywateli lub przedsiębiorstwa Wspólnoty lub Albanii, których siedziba mieści się na terytorium Strony innej niż Strona, na terytorium której ma siedzibę lub stałe miejsce zamieszkania usługobiorca, są znacznie bardziej restrykcyjne w porównaniu z sytuacją panującą w przeddzień daty wejścia w życie niniejszego układu.
2. Jeżeli jedna Strona uważa, że w wyniku wprowadzenia środków przez drugą Stronę od daty wejścia w życie niniejszego układu sytuacja w dziedzinie świadczenia usług stała się znacznie bardziej restrykcyjna w porównaniu z sytuacją panującą w przeddzień daty wejścia w życie niniejszego układu, Strona stwierdzająca ten fakt może zwrócić się do drugiej Strony o przeprowadzenie konsultacji.

ARTYKUŁ 59

Jeśli chodzi o świadczenie usług transportowych pomiędzy Wspólnotą a Albanią, zastosowanie mają następujące postanowienia:

1. W odniesieniu do transportu lądowego, protokół 5 określa zasady mające zastosowanie do stosunków pomiędzy Stronami w celu zapewnienia, w szczególności, nieograniczonego drogowego ruchu tranzytowego przez Albanię oraz całą Wspólnotę, a także skutecznego stosowania zasady niedyskryminacji i stopniowej harmonizacji albańskiego ustawodawstwa w zakresie transportu z prawodawstwem wspólnotowym.
2. W odniesieniu do międzynarodowego transportu morskiego Strony zobowiązują się do skutecznego stosowania zasady nieograniczonego dostępu do rynku i ruchu, opartego na zasadach handlowych, oraz do szanowania zobowiązań międzynarodowych i europejskich w dziedzinie bezpieczeństwa, ochrony i norm środowiskowych. Strony potwierdzają swoje przywiązanie do zasad swobodnej konkurencji jako istotnej cechy międzynarodowego transportu morskiego.
3. W zastosowaniu zasad określonych w ust. 2:
  - a) Strony nie wprowadzają w przyszłych umowach dwustronnych z państwami trzecimi klauzul o podziale ładunku;
  - b) Strony znoszą z datą wejścia w życie niniejszego układu wszelkie jednostronne środki oraz przeszkody administracyjne, techniczne i inne, które mogłyby wywoływać ograniczające lub dyskryminujące skutki dla swobodnego świadczenia usług w międzynarodowym transporcie morskim;

c) każda ze Stron przyznaje między innymi statkom będącym własnością obywateli lub przedsiębiorstw drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane własnym statkom w zakresie dostępu do portów otwartych dla handlu międzynarodowego, możliwości korzystania z infrastruktury i pomocniczych usług morskich w tych portach, jak również w zakresie powiązanych należności i opłat, obiektów celnych oraz wyznaczaniem miejsc postoju statków w porcie, a także infrastrukturą przeznaczoną do załadunku i wyładunku.

4. Z myślą o zapewnieniu skoordynowanego rozwoju i stopniowej liberalizacji transportu między Stronami, dostosowanych do ich wzajemnych potrzeb handlowych, warunki wzajemnego dostępu do rynku w transporcie lotniczym stanowią przedmiot szczególnych porozumień, które będą negocjowane między Stronami.

5. Przed zawarciem porozumień, o których mowa w ust. 4, Strony nie podejmują żadnych środków ani działań, które byłyby bardziej restrykcyjne lub dyskryminujące w porównaniu z sytuacją panującą przed datą wejścia w życie niniejszego układu.

6. Albania dostosowuje swoje ustawodawstwo, w tym przepisy administracyjne, techniczne i inne do przepisów wspólnotowych obowiązujących w każdej chwili w dziedzinie transportu lotniczego, morskiego i transportu śródlądowymi szlakami wodnymi, o ile służy to liberalizacji i wzajemnemu dostępowi do rynków Stron oraz ułatwia przepływ pasażerów i towarów.

7. Wraz ze wspólnie osiągniętym postępowaniem w realizacji celów niniejszego rozdziału, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia analizuje sposoby tworzenia warunków niezbędnych do poprawy swobody świadczenia usług w zakresie transportu lotniczego i transportu śródlądowymi szlakami wodnymi.

ROZDZIAŁ IV

PŁATNOŚCI BIEŻĄCE I PRZEPIY W KAPITAŁU

ARTYKUŁ 60

Strony zobowiązują się zezwolić na dokonywanie, w walucie w pełni wymiennej zgodnie z postanowieniami art. VIII statutu Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wszelkich płatności i transferów na rachunku bieżącym w ramach bilansu płatniczego między Wspólnotą a Albanią.

ARTYKUŁ 61

1. W odniesieniu do transakcji na rachunkach kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego, od daty wejścia w życie niniejszego układu Strony zapewniają swobodny przepływ kapitału związanego z bezpośrednimi inwestycjami dokonywanymi w przedsiębiorstwach utworzonych zgodnie z ustawodawstwem kraju przyjmującego oraz inwestycjami dokonywanymi zgodnie z postanowieniami rozdziału II tytułu V, jak również likwidacją lub repatriacją tych inwestycji oraz wszelkiego wynikającego z nich zysku.
2. W odniesieniu do transakcji na rachunkach kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego, od daty wejścia w życie niniejszego układu Strony zapewniają swobodny przepływ kapitału związanego z kredytami dotyczącymi transakcji handlowych lub świadczenia usług, w których uczestniczy mieszkaniec jednej ze Stron oraz z pożyczkami i kredytami finansowymi, których okres wymagalności jest dłuższy niż rok.

Od daty wejścia w życie niniejszego układu, Albania zezwala, poprzez pełne i właściwe zastosowanie swoich ram i procedur prawnych, na nabywanie przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej nieruchomości w Albanii, z wyjątkiem ograniczeń przewidzianych w wykazie szczegółowych zobowiązań Albanii w ramach Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS). W ciągu siedmiu lat od daty wejścia w życie niniejszego układu Albania stopniowo dostosowuje swoje ustawodawstwo dotyczące nabywania nieruchomości w Albanii przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, aby zapewnić traktowanie nie mniej korzystne niż to, które jest przyznawane obywatelom Albanii. Pięć lat po dacie wejścia w życie niniejszego układu Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia analizuje zasady stopniowego usuwania takich ograniczeń.

Począwszy od piątego roku od daty wejścia w życie niniejszego układu Strony zapewniają również swobodny przepływ kapitału związanego z inwestycjami portfelowymi oraz pożyczkami finansowymi i kredytami, których okres wymagalności jest krótszy niż rok.

3. Bez uszczerbku dla postanowień ust. 1 Strony nie wprowadzają żadnych nowych ograniczeń dotyczących przepływu kapitału i płatności bieżących dokonywanych między mieszkańcami Wspólnoty i Albanii i nie czynią istniejących ustaleń bardziej restrykcyjnymi.

4. Bez uszczerbku dla postanowień art. 60 i niniejszego artykułu, jeżeli w wyjątkowych okolicznościach przepływ kapitału między Wspólnotą a Albanią powoduje lub grozi spowodowaniem poważnych trudności w funkcjonowaniu polityki kursowej lub polityki pieniężnej Wspólnoty lub Albanii, Wspólnota i Albania, odpowiednio, mogą przedsięwziąć środki ochronne w odniesieniu do przepływów kapitału między Wspólnotą a Albanią na okres nieprzekraczający jednego roku, jeśli środki takie są absolutnie niezbędne.

5. Żadne z powyższych postanowień nie oznacza ograniczeń w prawach podmiotów gospodarczych Stron do korzystania z jakiegokolwiek korzystniejszego traktowania, które może być przewidziane w istniejących dwustronnych lub wielostronnych porozumieniach obejmujących Strony niniejszego układu.

6. Strony prowadzą wzajemne konsultacje mające na celu ułatwienie przepływu kapitału pomiędzy Wspólnotą a Albanią, aby promować cele niniejszego układu.

ARTYKUŁ 62

1. W ciągu pierwszych trzech lat po dacie wejścia w życie niniejszego układu Strony podejmują środki pozwalające na stworzenie warunków niezbędnych do dalszego stopniowego stosowania wspólnotowych przepisów dotyczących swobodnego przepływu kapitału.

2. Przed upływem trzeciego roku od daty wejścia w życie niniejszego układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określa warunki pełnego stosowania wspólnotowych przepisów dotyczących przepływu kapitału.

ROZDZIAŁ V

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 63

1. Postanowienia niniejszego tytułu stosuje się z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.
2. Nie mają one zastosowania do działań, które na terytorium dowolnej Strony związane są, nawet tylko sporadycznie, z wykonywaniem władzy publicznej.

ARTYKUŁ 64

Do celów niniejszego tytułu, żadne z postanowień niniejszego układu nie uniemożliwia Stronom stosowania ich przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących wjazdu i pobytu, zatrudnienia, warunków pracy, zakładania przedsiębiorstw oraz świadczenia usług, pod warunkiem, że Strony nie stosują ich w sposób, który przekreśla lub niekorzystnie wpływa na korzyści przysługujące którejkolwiek ze Stron na mocy konkretnego postanowienia niniejszego układu. Postanowienie to pozostaje bez uszczerbku dla stosowania art. 63.

ARTYKUŁ 65

Przedsiębiorstwa kontrolowane przez przedsiębiorstwa lub obywateli Albanii i przedsiębiorstwa lub obywateli Wspólnoty, a stanowiące wyłączną wspólną własność, są również objęte postanowieniami niniejszego tytułu.

ARTYKUŁ 66

1. Klauzula najwyższego uprzywilejowania (KNU), przyznana zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu nie ma zastosowania do przywilejów podatkowych, których Strony udzielają lub udzielą w przyszłości na podstawie porozumień w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu lub innych ustaleń podatkowych.
2. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie jest interpretowane w sposób, który by przeszkodził przyjęciu lub wdrożeniu przez Strony jakiegokolwiek środka mającego zapobiegać uchylaniu się od płacenia podatków lub unikaniu opodatkowania, zgodnie z postanowieniami podatkowymi porozumień w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu i innymi ustaleniami podatkowymi lub krajowym ustawodawstwem podatkowym.
3. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie jest interpretowane w sposób, który, w stosowaniu odpowiednich przepisów ich ustawodawstwa podatkowego, przeszkodziłby państwom członkowskim lub Albanii w odmiennym traktowaniu podatników niebędących w identycznej sytuacji, w szczególności ze względu na ich miejsce zamieszkania.

ARTYKUŁ 67

1. W każdym przypadku, gdy będzie to możliwe, Strony podejmują wysiłki w celu uniknięcia nakładania środków ograniczających, w tym środków dotyczących przywozu, do celów związanych z bilansem płatniczym. Strona przyjmująca takie środki możliwie najszybciej przedstawia drugiej Stronie harmonogram ich znoszenia.
2. W przypadku gdy jedno lub kilka państw członkowskich lub Albania napotka poważne trudności w zrównoważeniu bilansu płatniczego lub gdy pojawia się bezpośrednie zagrożenie wystąpienia takich trudności, Wspólnota lub Albania, w zależności od przypadku może, zgodnie z warunkami określonymi w porozumieniu WTO, przyjąć środki ograniczające, w tym środki odnoszące się do przywozu, które mają ograniczony okres stosowania i nie mogą wykroczać poza to, co jest absolutnie niezbędne dla naprawy sytuacji bilansu płatniczego. Wspólnota lub Albania, w zależności od przypadku, bezzwłocznie informuje o tym drugą Stronę.
3. Żaden środek ograniczający nie ma zastosowania do transferów związanych z inwestycjami, w szczególności z repatriacją kwot zainwestowanych lub reinwestowanych, ani też do jakiegokolwiek dochodu, który z nich pochodzi.

ARTYKUŁ 68

Postanowienia niniejszego tytułu są stopniowo dostosowywane, zwłaszcza w świetle wymogów wynikających z art. V Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS).

ARTYKUŁ 69

Postanowienia niniejszego układu pozostają bez uszczerbku dla stosowania przez każdą ze Stron wszelkich środków niezbędnych w celu uniknięcia ominięcia jej środków dotyczących dostępu państw trzecich do jej rynku w oparciu o postanowienia niniejszego układu.

TYTUŁ VI

ZBLIŻENIE USTAWODAWSTW, EGZEKWOWANIE PRAWA I ZASADY KONKURENCJI

ARTYKUŁ 70

1. Strony uznają znaczenie zbliżenia istniejącego ustawodawstwa Albanii z prawodawstwem Wspólnoty oraz jego skutecznego wdrażania. Albania podejmuje wysiłki w celu zapewnienia, że istniejące przepisy prawne i przyszłe ustawodawstwo będzie stopniowo dostosowywane do wspólnotowego dorobku prawnego. Albania zapewnia właściwe wdrażanie i egzekwowanie istniejących przepisów prawnych i przyszłego ustawodawstwa.
2. Zbliżanie ustawodawstw rozpoczyna się w dniu podpisania niniejszego układu i jest stopniowo rozszerzane na wszystkie elementy wspólnotowego dorobku prawnego, o którym mowa w niniejszym układzie, do zakończenia okresu przejściowego określonego w art. 6.

3. W trakcie pierwszego etapu określonego w art. 6, zbliżanie ustawodawstwa koncentruje się na podstawowych elementach wspólnotowego dorobku prawnego dotyczącego rynku wewnętrznego, jak również na innych istotnych obszarach, takich jak konkurencja, prawa własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, zamówienia publiczne, standardy i certyfikacja, usługi finansowe, transport lądowy i morski – ze szczególnym naciskiem na standardy bezpieczeństwa i ochrony środowiska, jak również na aspekty społeczne – prawo spółek, rachunkowość, ochrona konsumentów, ochrona danych, zdrowie i bezpieczeństwo w pracy oraz równość szans. W trakcie drugiego etapu Albania koncentruje się na pozostałych częściach wspólnotowego dorobku prawnego.

Zbliżanie ustawodawstw będzie odbywać się na podstawie programu, który zostanie uzgodniony między Komisją Wspólnot Europejskich a Albanią.

4. Albania określa również, w porozumieniu z Komisją Wspólnot Europejskich, warunki monitorowania procesu zbliżenia ustawodawstwa oraz działania, jakie zostaną podjęte w dziedzinie egzekwowania prawa.

ARTYKUŁ 71

Konkurencja i inne postanowienia gospodarcze

1. Poniżej wymienione praktyki są niezgodne z właściwym funkcjonowaniem niniejszego układu w zakresie, w jakim mogą wpływać na handel między Wspólnotą a Albanią:

- (i) wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, decyzje związków przedsiębiorstw i praktyki uzgodnione między przedsiębiorstwami, które mają na celu lub których skutkiem jest zapobieganie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji;

- (ii) nadużywanie przez jedno lub więcej przedsiębiorstw pozycji dominującej na terytoriach Wspólnoty lub Albanii jako całości lub na znacznej części tych terytoriów;
- (iii) jakakolwiek pomoc państwa, zakłócająca konkurencję lub grożąca jej zakłóceniem przez faworyzowanie niektórych przedsiębiorstw lub niektórych produktów.

2. Wszelkie praktyki sprzeczne z niniejszym artykułem ocenia się na podstawie kryteriów wynikających ze stosowania zasad konkurencji obowiązujących we Wspólnocie, w szczególności z art. 81, 82 86 i 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz instrumentów wyjaśniających przyjętych przez instytucje wspólnotowe.

3. Strony zapewniają, że uprawnienia niezbędne do pełnego stosowania ust. 1 ppkt (i) i (ii) w odniesieniu do przedsiębiorstw prywatnych i publicznych oraz przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa powierza się operacyjnie niezależnemu organowi publicznemu.

4. W ciągu czterech lat od daty wejścia w życie niniejszego układu Albania ustanawia operacyjnie niezależny urząd, któremu powierza się uprawnienia niezbędne do pełnego stosowania postanowień ust. 1 ppkt (iii). Urząd ten ma między innymi uprawnienia do zatwierdzania systemów pomocy państwa oraz indywidualnej pomocy w formie dotacji zgodnie z ust. 2, jak również uprawnienia do zlecania windykacji pomocy państwa przyznanej niezgodnie z prawem.

5. Każda Strona zapewnia przejrzystość w dziedzinie pomocy państwa między innymi poprzez przedstawianie drugiej Stronie regularnych sprawozdań rocznych lub równoważnych, zgodnie z metodologią i formą prezentacji wspólnotowego badania dotyczącego pomocy państwa. Na wniosek jednej ze Stron, druga Strona dostarcza informacje na temat szczególnych indywidualnych przypadków pomocy publicznej.

6. Albania tworzy wyczerpujący spis systemów pomocowych ustanowionych przed utworzeniem urzędu, o którym mowa w ust. 4, i dostosowuje te systemy pomocowe do kryteriów, o których mowa w ust. 2 w okresie nieprzekraczającym czterech lat od daty wejścia w życie niniejszego układu.

7. Do celów stosowania postanowień ust. 1 ppkt (iii), Strony uznają, że w ciągu pierwszych dziesięciu lat od daty wejścia w życie niniejszego układu każdą pomoc publiczną przyznaną przez Albanie ocenianą się z uwzględnieniem faktu, że Albania uważana jest za taki sam obszar jak obszary Wspólnoty określone w art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

W ciągu pięciu lat od daty wejścia w życie niniejszego układu Albania przedstawia Komisji Wspólnot Europejskich dane dotyczące PKB na mieszkańca zharmonizowane na poziomie NUTS II. Następnie urząd, o którym mowa w ust. 4 oraz Komisja Wspólnot Europejskich wspólnie oceniają kwalifikowalność regionów Albanii, jak również związaną z tym maksymalną intensywność pomocy w celu sporządzenia regionalnej mapy pomocy na podstawie stosownych wytycznych Wspólnoty.

8. W odniesieniu do produktów, o których mowa w tytule IV rozdział II:

- ust. 1 ppkt (iii) nie ma zastosowania;
- wszelkie praktyki sprzeczne z ust. 1 ppkt (i) ocenianą się zgodnie z kryteriami ustalonymi przez Wspólnotę na podstawie art. 36 i 37 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i szczególnych instrumentów wspólnotowych przyjętych na tej podstawie.

9. Jeśli jedna ze Stron uważa, że konkretna praktyka jest niezgodna z warunkami ust. 1, może ona podjąć właściwe środki po konsultacji w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia lub po upływie 30 dni roboczych od zwrócenia się o konsultację.

Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie narusza ani nie wpływa w jakikolwiek sposób na podjęcie przez którąkolwiek ze Stron środków antydumpingowych lub wyrównawczych zgodnie ze stosownymi artykułami GATT 1994, Porozumieniem WTO w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych lub odpowiednim ustawodawstwem wewnętrznym.

ARTYKUŁ 72

Przedsiębiorstwa publiczne

Przed końcem trzeciego roku od daty wejścia w życie niniejszego układu Albania stosuje w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych oraz do przedsiębiorstw, którym przyznano specjalne i wyłączne uprawnienia, zasady określone w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 86.

Szczególne uprawnienia przedsiębiorstw publicznych podczas okresu przejściowego nie obejmują możliwości nakładania ograniczeń ilościowych lub środków o skutku równoważnym na przywóz towarów ze Wspólnoty do Albanii.

ARTYKUŁ 73

Własność intelektualna, przemysłowa i handlowa

1. Zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu oraz załącznika V, Strony potwierdzają znaczenie, jakie przywiązują do zapewnienia odpowiedniej i skutecznej ochrony oraz egzekwowania praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej.
2. Albania podejmuje wszelkie środki niezbędne do zagwarantowania, nie później niż cztery lata od daty wejścia w życie niniejszego układu, ochrony praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej na poziomie porównywalnym do poziomu istniejącego we Wspólnocie, w tym skuteczne środki egzekwowania tych praw.
3. Albania zobowiązuje się przystąpić, w terminie czterech lat od daty wejścia w życie niniejszego układu, do wielostronnych konwencji w sprawie praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, o których mowa w ust. 1 załącznika V. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może podjąć decyzję o zobowiązaniu Albanii do przystąpienia do określonych konwencji wielostronnych w tej dziedzinie.
4. W przypadku wystąpienia problemów w dziedzinie własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, wpływających na warunki wymiany handlowej, są one niezwłocznie kierowane do Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, na wniosek jednej ze Stron, w celu osiągnięcia wzajemnie satysfakcjonujących rozwiązań.

ARTYKUŁ 74

Zamówienia publiczne

1. Strony uznają za pożądane otwarcie procedur udzielania zamówień publicznych na zasadzie niedyskryminacji i wzajemności, w szczególności w kontekście WTO.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego układu, przedsiębiorstwom albańskim niezależnie od tego, czy mają siedzibę na terytorium Wspólnoty czy nie, przyznaje się dostęp do procedur udzielania zamówień publicznych we Wspólnocie zgodnie ze wspólnotowymi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych, na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które przyznaje się przedsiębiorstwom wspólnotowym.

Powyższe postanowienia mają zastosowanie również do zamówień w sektorze usług użyteczności publicznej po przyjęciu przez rząd Albanii ustawodawstwa wprowadzającego przepisy wspólnotowe w tej dziedzinie. Wspólnota okresowo sprawdza, czy Albania faktycznie wprowadza stosowne ustawodawstwo.

3. Nie później niż cztery lata po dacie wejścia w życie niniejszego układu przedsiębiorstwom wspólnotowym niemającym siedziby na terenie Albanii przyznaje się dostęp do procedur udzielania zamówień publicznych, zgodnie z albańskim prawem dotyczącym zamówień publicznych, na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które przyznaje się przedsiębiorstwom albańskim.

4. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia okresowo analizuje możliwość przyznania przez Albanie dostępu do procedur udzielania zamówień publicznych w Albanii dla wszystkich przedsiębiorstw wspólnotowych.

Z dniem wejścia w życie niniejszego układu przedsiębiorstwa wspólnotowe mające siedzibę w Albanii, zgodnie z postanowieniami rozdziału II tytuł V, mają dostęp do procedur udzielania zamówień publicznych na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które przyznaje się przedsiębiorstwom albańskim.

5. W odniesieniu do przedsiębiorczości, prowadzenia działalności, świadczenia usług między Wspólnotą a Albanią, jak również do zatrudnienia i przepływu siły roboczej w związku z realizacją zamówień publicznych, zastosowanie mają postanowienia art. 46-69.

ARTYKUŁ 75

Standaryzacja, metrologia, akredytacja i ocena zgodności

1. Albania podejmuje niezbędne środki w celu stopniowego osiągnięcia zgodności z technicznymi przepisami Wspólnoty i europejskimi procedurami dotyczącymi standaryzacji, metrologii, akredytacji i oceny zgodności.
2. W tym celu Strony na wczesnym etapie rozpoczynają:
  - promowanie stosowania wspólnotowych przepisów technicznych, europejskich norm i procedur oceny zgodności;
  - zapewnienie pomocy we wspieraniu tworzenia infrastruktury jakości: standaryzacji, metrologii, akredytacji i oceny zgodności;

- promowanie uczestnictwa Albanii w pracach organizacji związanych z normami, oceną zgodności, metrologią i podobnymi funkcjami (w szczególności CEN, CENELEC, ETSI, EA, WELMEC, EUROMET);
- w stosownych przypadkach, zawieranie Europejskich protokołów oceny zgodności, kiedy tylko ramy ustawodawcze i procedury Albanii będą w wystarczającym stopniu dostosowane do wspólnotowych oraz dostępna będzie odpowiednia wiedza fachowa.

ARTYKUŁ 76

Ochrona konsumentów

Strony współpracują w celu dostosowania standardów ochrony konsumentów w Albanii do standardów wspólnotowych. Skuteczna ochrona konsumentów jest niezbędna do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania gospodarki rynkowej, a ochrona ta będzie zależała od stworzenia infrastruktury administracyjnej w celu zapewnienia nadzoru rynku oraz egzekwowania prawa w tej dziedzinie.

W tym celu oraz uwzględniając wspólny interes, Strony wspierają i zapewniają:

- politykę aktywnej ochrony konsumentów zgodnie z prawem wspólnotowym;
- harmonizację ustawodawstwa dotyczącego ochrony konsumentów w Albanii z obowiązującym prawodawstwem wspólnotowym;
- skuteczną ochronę prawną dla konsumentów w celu poprawienia jakości towarów konsumpcyjnych oraz utrzymania odpowiednich standardów bezpieczeństwa;
- monitorowanie zasad przez właściwe organy oraz zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w przypadku sporów.

ARTYKUŁ 77

Warunki pracy i równość szans

Albania stopniowo harmonizuje z prawodawstwem wspólnotowym swoje ustawodawstwo dotyczące warunków pracy, w szczególności w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa w pracy oraz równości szans.

TYTUŁ VII

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

ARTYKUŁ 78

Wzmocnienie instytucji i państwa prawa

Przy współpracy w zakresie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, Strony przywiązują szczególne znaczenie do konsolidacji państwa prawa oraz wzmocnienia instytucji na wszystkich szczeblach w dziedzinie administracji ogólnie, a w szczególności w zakresie egzekwowania prawa i wymiaru sprawiedliwości. Współpraca ma głównie na celu wzmocnienie niezawisłości sądownictwa i zwiększenie jego wydajności, poprawę funkcjonowania policji i innych organów ścigania, zapewnienie odpowiedniego przeszkolenia oraz zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej.

ARTYKUŁ 79

Ochrona danych osobowych

Z chwilą wejścia w życie niniejszego układu Albania harmonizuje swoje ustawodawstwo dotyczące ochrony danych osobowych z prawem wspólnotowym i innym prawodawstwem europejskim i międzynarodowym dotyczącym ochrony prywatności. Albania ustanawia niezależne organy nadzoru dysponujące wystarczającymi zasobami finansowymi i ludzkimi, aby skutecznie monitorować i gwarantować egzekwowanie krajowego ustawodawstwa w zakresie ochrony danych osobowych. Strony współpracują na rzecz osiągnięcia tego celu.

ROZDZIAŁ II

WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE PRZEPLYWU OSÓB

ARTYKUŁ 80

Wizy, kontrola granic, azyl i migracja

Strony współpracują w kwestiach takich jak wizy, kontrola granic, azyl i migracja oraz ustanawiają ramy współpracy, również na poziomie regionalnym, w tych kwestiach, uwzględniając i w pełni korzystając z innych inicjatyw istniejących w tej dziedzinie, stosownie do przypadku.

Współpraca w kwestiach, o których mowa w akapicie pierwszym, opiera się na wzajemnych konsultacjach i bliskiej współpracy między Stronami i obejmuje pomoc techniczną i administracyjną przy:

- wymianie informacji na temat ustawodawstwa i praktyk;
- sporządzaniu projektów aktów ustawodawczych;
- zwiększaniu wydajności instytucji;
- szkoleniu personelu;
- zabezpieczaniu dokumentów podróży i wykrywaniu sfałszowanych dokumentów;
- zarządzaniu granicami.

Współpraca koncentruje się w szczególności:

- w kwestii azylu, na wdrożeniu krajowego ustawodawstwa w celu spełnienia standardów Konwencji genewskiej z 1951 r. i Protokołu nowojorskiego z 1967 r., zapewniając w ten sposób poszanowanie zasady zakazu wydalania lub zawracania (fr. non-refoulement), jak i innych praw azylantów i uchodźców;
- w dziedzinie legalnej migracji, na zasadach przyjmowania na teren kraju oraz prawach i statusie osób wpuszczonych na teren kraju. W odniesieniu do migracji, Strony zgadzają się na uczciwe traktowanie obywateli innych państw, którzy legalnie przebywają na ich terytorium oraz do promowania polityki integracyjnej dążącej do nadania im praw i obowiązków porównywalnych do praw i obowiązków ich obywateli.

ARTYKUŁ 81

Zapobieganie i kontrola nielegalnej imigracji oraz readmisja

1. Strony współpracują w celu zapobiegania i kontroli nielegalnej imigracji. W tym celu Strony uzgadniają, że na wniosek i bez dalszych formalności Albania i państwa członkowskie:
  - ponownie przyjmują wszelkich swoich obywateli nielegalnie przebywających na terytorium drugiej Strony;
  - ponownie przyjmują obywateli państw trzecich oraz bezpaństwowców nielegalnie przebywających na ich terytoriach, którzy wjechali na terytorium Albanii przez państwo członkowskie lub z państwa członkowskiego lub też wjechali na terytorium państwa członkowskiego przez Albanie lub z jej terytorium.
2. Państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz Albania zapewniają swoim obywatelom odpowiednie dokumenty tożsamości i w tym celu zapewniają im niezbędne środki administracyjne.
3. Szczegółowe procedury dotyczące readmisji obywateli i obywateli państw trzecich oraz bezpaństwowców określone są w Umowie między Wspólnotą Europejską a Albanie w sprawie readmisji osób przebywających nielegalnie podpisanej dnia 14 kwietnia 2005 r.
4. Albania wyraża zgodę na zawarcie umów o readmisji z państwami uczestniczącymi w procesie stabilizacji i stowarzyszenia i zobowiązuje się do przyjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia elastycznego i szybkiego wykonania wszystkich umów o readmisji, o których mowa w niniejszym artykule.
5. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określa inne wspólne starania, które można podjąć w celu zapobiegania i kontroli nielegalnej imigracji, w tym sieci nielegalnego handlu i nielegalnej migracji.

ROZDZIAŁ III

WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE ZWALCZANIA PRANIA PIENIĘDZY, FINANSOWANIA
TERRORYZMU, ZWALCZANIA NIELEGALNYCH NARKOTYKÓW I WALKI
Z TERRORYZMEM

ARTYKUŁ 82

Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

1. Strony ściśle współpracują w celu zapobiegania wykorzystywaniu ich systemów finansowych do prania zysków pochodzących ogólnie z działalności przestępczej, a z przestępstw związanych z narkotykami w szczególności, jak również do finansowania działalności terrorystycznej.
2. Współpraca w tym obszarze może obejmować pomoc administracyjną i techniczną mającą na celu przyspieszenie wykonywania przepisów i skutecznego funkcjonowania stosownych standardów oraz mechanizmów zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu równoważnych przepisom, standardom i mechanizmom przyjętym przez Wspólnotę oraz inne gremia międzynarodowe w tej dziedzinie, a w szczególności przez grupę specjalną ds. przeciwdziałaniu praniu pieniędzy (FATF).

ARTYKUŁ 83

Współpraca w zakresie nielegalnych narkotyków

1. W granicach swoich odnośnych uprawnień i kompetencji Strony współpracują w celu zapewnienia zrównoważonego i zintegrowanego podejścia do zagadnień związanych z narkotykami. Polityka i działania antynarkotykowe mają na celu zmniejszenie podaży, handlu i popytu na narkotyki, jak i bardziej skuteczną kontrolę prekursorów.
2. Strony uzgadniają metody współpracy niezbędne do osiągnięcia tych celów. Działania opierają się na wspólnie uzgodnionych zasadach zgodnie ze strategią antynarkotykową UE.

ARTYKUŁ 84

Walka z terroryzmem

Zgodnie z międzynarodowymi konwencjami, których są stronami oraz własnymi odnośnymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, Strony zgadzają się na współpracę w celu zapobiegania i zwalczania ataków terrorystycznych oraz ich finansowania, szczególnie takich, które obejmują działania transgraniczne:

- w ramach pełnego wdrożenia rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1373 (2001) w sprawie zagrożeń dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa spowodowanych przez ataki terrorystyczne oraz w ramach innych stosownych rezolucji Organizacji Narodów Zjednoczonych, konwencji i instrumentów międzynarodowych;
- poprzez wymianę informacji na temat grup terrorystycznych oraz ich sieci wsparcia zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym;

- poprzez wymianę doświadczeń w zakresie środków i metod zwalczania terroryzmu, w obszarach technicznych i szkoleniach oraz poprzez wymianę doświadczeń w dziedzinie zapobiegania terroryzmowi.

ROZDZIAŁ IV

WSPÓŁPRACA W SPRAWACH KARNYCH

ARTYKUŁ 85

Zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej i innej nielegalnej działalności

Strony współpracują w zakresie zwalczania i zapobiegania działalności przestępczej i nielegalnej, zorganizowanej lub innej, takiej jak:

- przemyt ludzi i handel ludźmi;
- nielegalna działalność gospodarcza, w szczególności fałszowanie pieniędzy, nielegalne transakcje dotyczące produktów, takich jak odpady przemysłowe, materiały radioaktywne i transakcje dotyczące produktów nielegalnych lub podrobionych;
- korupcja zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym, w szczególności związana z nieprzejrzystymi praktykami administracyjnymi;
- oszustwa podatkowe;
- nielegalny handel narkotykami i substancjami psychotropowymi;
- przemyt;
- nielegalny handel bronią;

- fałszowanie dokumentów;
- nielegalny handel samochodami;
- cyberprzestępczość.

Promuje się współpracę regionalną i przestrzeganie uznanych norm międzynarodowych w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej.

TYTUŁ VIII

POLITYKI WSPÓŁPRACY

ARTYKUŁ 86

Postanowienia ogólne dotyczące polityki współpracy

1. Wspólnota i Albania ustanawiają bliską współpracę mającą na celu przyczynianie się do rozwoju i potencjału wzrostu Albanii. Współpraca taka wzmacnia istniejące powiązania gospodarcze w jak najszerszym zakresie, z korzyścią dla obu Stron.
2. Polityki i inne środki opracowuje się w taki sposób, aby umożliwić osiągnięcie trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego Albanii. Polityki te powinny zapewniać pełne uwzględnianie od początku kwestii ochrony środowiska i powinny być powiązane z wymogami harmonijnego rozwoju społecznego.

3. Polityki współpracy włącza się do regionalnych ram współpracy. Szczególną uwagę poświęca się środkom mogącym promować współpracę pomiędzy Albanią i sąsiadującymi z nią państwami, w tym państwami członkowskimi, przyczyniając się w ten sposób do stabilności regionalnej. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może określać priorytety między opisanymi poniżej politykami współpracy i w ich ramach.

ARTYKUŁ 87

Polityka gospodarcza i handlowa

1. Wspólnota i Albania ułatwiają proces reformy gospodarczej poprzez współpracę mającą na celu lepsze zrozumienie podstaw ich odnośnych gospodarek oraz sformułowanie i wdrożenie polityki gospodarczej w gospodarkach rynkowych.
2. Na wniosek władz Albanii, Wspólnota może udzielić pomocy przeznaczonej na wsparcie wysiłków czynionych przez Albanię w celu ustanowienia funkcjonującej gospodarki rynkowej oraz stopniowego zbliżania prowadzonych przez nią polityk do zorientowanych na stabilizację polityk Unii Gospodarczej i Walutowej.
3. Współpraca ma również na celu wzmocnienie państwa prawa w dziedzinie działalności gospodarczej poprzez stabilne i niedyskryminujące ramy prawne w obszarach związanych z handlem.
4. Współpraca w tej dziedzinie obejmuje również nieformalną wymianę informacji dotyczących zasad i funkcjonowania Europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej.

ARTYKUŁ 88

Współpraca w dziedzinie statystyki

Współpraca między Stronami koncentruje się przede wszystkim na obszarach priorytetowych związanych z wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie statystyki. Ma ona na celu przede wszystkim stworzenie wydajnego i trwałego systemu statystycznego zdolnego do dostarczania porównywalnych, rzetelnych, obiektywnych i dokładnych danych niezbędnych do planowania i monitorowania procesu przekształceń i reform w Albanii. Umożliwia ona również albańskiemu urzędowi statystycznemu lepsze zaspokajanie potrzeb jego klientów krajowych i międzynarodowych (zarówno administracji publicznej, jak i sektora prywatnego). System statystyczny respektuje podstawowe zasady statystyki wydane przez Organizację Narodów Zjednoczonych, przepisy europejskiego kodeksu postępowania w zakresie statystyki i przepisy europejskiego prawa statystycznego oraz dąży do osiągnięcia zgodności ze wspólnotowym dorobkiem prawnym.

ARTYKUŁ 89

Bankowość, ubezpieczenia i inne usługi finansowe

Współpraca między Stronami koncentruje się na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie bankowości, ubezpieczeń i usług finansowych. Strony współpracują w celu ustanowienia i opracowania stosownych ram wsparcia dla sektorów bankowości, ubezpieczeń i usług finansowych w Albanii.

ARTYKUŁ 90

Współpraca w zakresie audytu i kontroli finansowej

Współpraca między Stronami koncentruje się na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie publicznej wewnętrznej kontroli finansowej (PIFC) i audytu zewnętrznego. Strony współpracują w szczególności w celu utworzenia skutecznych systemów publicznej wewnętrznej kontroli finansowej i audytu zewnętrznego w Albanii zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi standardami i metodologiami oraz najlepszymi praktykami UE.

ARTYKUŁ 91

Promowanie i ochrona inwestycji

Współpraca między Stronami, w granicach ich stosownych kompetencji, w dziedzinie promowania i ochrony inwestycji, ma na celu stworzenie klimatu sprzyjającego inwestycjom prywatnym zarówno krajowym, jak i zagranicznym, które są niezmiernie ważne dla ożywienia gospodarczego i przemysłowego w Albanii.

ARTYKUŁ 92

Współpraca przemysłowa

1. Współpraca ma na celu promowanie modernizacji i restrukturyzacji przemysłu Albanii oraz poszczególnych sektorów, jak również współpracy przemysłowej pomiędzy podmiotami gospodarczymi, celem wzmocnienia sektora prywatnego na warunkach zapewniających ochronę środowiska.
2. Inicjatywy współpracy przemysłowej odzwierciedlają priorytety określone przez obie Strony. Uwzględniają one regionalne aspekty rozwoju przemysłowego, promując, w stosownych przypadkach, partnerstwa ponadnarodowe. Inicjatywy mają na celu w szczególności ustanowienie odpowiednich ram dla przedsiębiorstw, poprawę zarządzania i know-how oraz promowanie rynków, przejrzystości rynku i otoczenia biznesowego.
3. Współpraca w należyty sposób uwzględnia wspólnotowy dorobek prawny w dziedzinie polityki przemysłowej.

ARTYKUŁ 93

Małe i średnie przedsiębiorstwa

Współpraca między Stronami ma na celu rozwinięcie i wzmocnienie sektora prywatnego małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie MŚP, jak również zasady zapisane w Europejskiej karcie małych przedsiębiorstw.

ARTYKUŁ 94

Turystyka

1. Współpraca między Stronami w dziedzinie turystyki ma głównie na celu wzmocnienie przepływu informacji w dziedzinie turystyki (poprzez sieci międzynarodowe, bazy danych itp.) oraz przekazywanie know-how (poprzez szkolenia, wymiany, seminaria). Współpraca w należyty sposób uwzględnia wspólnotowy dorobek prawny związany z tym sektorem.
2. Współpraca może zostać włączona w regionalne ramy współpracy.

ARTYKUŁ 95

Rolnictwo i sektor rolno-przemysłowy

Współpraca między Stronami koncentruje się na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie rolnictwa. Współpraca ma na celu przede wszystkim modernizację i restrukturyzację rolnictwa oraz sektora rolno-przemysłowego Albanii oraz wsparcie stopniowego zbliżenia albańskiego ustawodawstwa i praktyk do zasad i standardów wspólnotowych.

ARTYKUŁ 96

Rybołówstwo

Strony badają możliwość określenia wzajemnie korzystnych obszarów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w sektorze rybołówstwa. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie rybołówstwa, w tym poszanowanie zobowiązań międzynarodowych w zakresie zasad zarządzania określonych przez międzynarodowe i regionalne organizacje rybołówstwa oraz ochrony zasobów połowowych.

ARTYKUŁ 97

Sprawy celne

1. Strony ustanawiają współpracę w tym obszarze w celu zagwarantowania zgodności z postanowieniami, które zostaną przyjęte w dziedzinie handlu oraz zbliżenia systemu celnego Albanii do systemu wspólnotowego, pomagając tym samym w utorowaniu drogi dla środków dotyczących liberalizacji zaplanowanych zgodnie z układem o stabilizacji i stowarzyszeniu oraz w stopniowym zbliżaniu ustawodawstwa celnego Albanii do wspólnotowego dorobku prawnego.
2. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie ceł.
3. Protokół 6 określa zasady wzajemnej pomocy administracyjnej między Stronami w sprawach celnych.

ARTYKUŁ 98

Opodatkowanie

1. Strony ustanawiają współpracę w dziedzinie opodatkowania, w tym środki mające na celu dalszą reformę systemu podatkowego oraz restrukturyzację administracji podatkowej, aby zagwarantować skuteczne pobieranie podatków i wzmocnić walkę z nadużyciami podatkowymi.
2. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie opodatkowania i zwalczania szkodliwej konkurencji podatkowej. W tym względzie Strony uznają znaczenie poprawy przejrzystości i wymiany informacji między państwami członkowskimi Unii Europejskiej i Albanią w celu ułatwienia egzekwowania środków zapobiegających uchylaniu się od płacenia podatków lub unikaniu zobowiązań podatkowych. Ponadto od dnia wejścia w życie niniejszego układu Strony prowadzą wzajemne konsultacje mające na celu zniesienie szkodliwej konkurencji podatkowej pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Albanią, aby stworzyć równe warunki w dziedzinie opodatkowania działalności gospodarczej.

ARTYKUŁ 99

Współpraca społeczna

1. Strony współpracują w celu ułatwienia reformy polityki zatrudnienia w Albanii w kontekście wzmocnionej reformy i integracji gospodarczej. Współpraca ma również na celu wspieranie dostosowania systemu ubezpieczeń społecznych Albanii do nowych wymogów gospodarczych i społecznych, i obejmuje dostosowanie albańskiego ustawodawstwa dotyczącego warunków pracy oraz równych szans dla kobiet, jak również poprawę poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, przyjmując jako punkt odniesienia poziom ochrony we Wspólnocie.
2. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w tej dziedzinie.

ARTYKUŁ 100

Edukacja i szkolenie

1. Strony współpracują w celu podwyższenia poziomu wykształcenia ogólnego i zawodowego oraz szkolenia w Albanii, a także polityki dotyczącej młodzieży i pracy z młodzieżą. Priorytetem dla systemów szkolnictwa wyższego jest osiągnięcie celów deklaracji bolońskiej.

2. Strony współpracują również w celu zapewnienia, że dostęp do wszystkich szczebli edukacji i szkolenia w Albanii jest wolny od dyskryminacji ze względu na płeć, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub wyznanie.
3. Odpowiednie programy i instrumenty wspólnotowe przyczyniają się do podwyższania poziomu struktur i działań w zakresie edukacji i szkoleń w Albanii.
4. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w tej dziedzinie.

ARTYKUŁ 101

Współpraca kulturalna

Strony zobowiązują się do promowania współpracy kulturalnej. Współpraca ta służy między innymi budowie wzajemnego zrozumienia i szacunku między jednostkami, wspólnotami i narodami. Strony zobowiązują się również do współpracy w zakresie promowania różnorodności kulturowej, zwłaszcza w ramach Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form ekspresji kulturalnej.

ARTYKUŁ 102

Współpraca w sektorze audiowizualnym

1. Strony współpracują w celu promowania przemysłu audiowizualnego w Europie i zachęcają do współprodukcji w takich obszarach, jak kinematografia i telewizja.
2. Współpraca mogłaby obejmować między innymi programy i środki na potrzeby szkoleń dla dziennikarzy i przedstawicieli innych zawodów w sektorze mediów, jak również pomoc techniczną dla mediów publicznych i prywatnych w celu wzmocnienia ich niezależności, profesjonalizmu i powiązań z mediami europejskimi.
3. Albania dostosowuje swoje polityki w dziedzinie regulowania treści w kontekście nadawania transgranicznego z polityką Wspólnoty i harmonizuje swoje ustawodawstwo ze wspólnotowym dorobkiem prawnym. Albania zwraca szczególną uwagę na kwestie związane z nabywaniem praw własności intelektualnej dotyczących programów i transmisji nadawanych drogą satelitarną, naziemną i kablową.

ARTYKUŁ 103

Społeczeństwo informacyjne

1. Współpraca koncentruje się przede wszystkim na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym dotyczącym społeczeństwa informacyjnego. Jej głównym celem jest wspieranie stopniowego dostosowywania polityk i ustawodawstwa Albanii w tym sektorze do polityk i prawodawstwa Wspólnoty.

2. Strony współpracują również w celu dalszego rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Albanii. Ogólne cele obejmują przygotowanie ogółu społeczeństwa do ery cyfrowej, pozyskiwanie inwestycji oraz zapewnienie interoperacyjności sieci i usług.

ARTYKUŁ 104

Sieci i usługi łączności elektronicznej

1. Współpraca koncentruje się przede wszystkim na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w tej dziedzinie.
2. Strony wzmacniają w szczególności współpracę w dziedzinie sieci łączności elektronicznej i związanych z nimi usług, przy czym ostatecznym celem jest przyjęcie przez Albanie wspólnotowego dorobku prawnego w tych sektorach rok po dacie wejścia w życie niniejszego układu.

ARTYKUŁ 105

Informacja i komunikacja

Wspólnota i Albania przyjmują środki niezbędne do stymulowania wzajemnej wymiany informacji. Pierwszeństwo przyznaje się programom mającym na celu dostarczanie społeczeństwu podstawowych informacji na temat Wspólnoty, a kręgom zawodowym w Albanii bardziej wyspecjalizowanych informacji.

ARTYKUŁ 106

Transport

1. Współpraca między Stronami koncentruje się na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie transportu.
2. Współpraca może w szczególności mieć na celu restrukturyzację i modernizację rodzajów transportu w Albanii, poprawę swobodnego przepływu osób i towarów, zwiększenie dostępu do rynku oraz infrastruktury transportowej, w tym do portów morskich i lotniczych, wspieranie rozwoju infrastruktury multimodalnych w powiązaniu z głównymi sieciami transeuropejskimi, w szczególności w celu wzmocnienia powiązań regionalnych, osiągnięcie standardów operacyjnych porównywalnych do wspólnotowych, rozwinięcie systemu transportu w Albanii zgodnego z systemem wspólnotowym i dostosowanego do tego systemu oraz poprawę ochrony środowiska w transporcie.

ARTYKUŁ 107

Energia

Współpraca koncentruje się na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie energii, w tym, w stosownych przypadkach, na aspektach bezpieczeństwa jądrowego. Odzwierciedla ona zasady gospodarki rynkowej i opiera się na podpisanym regionalnym traktacie ustanawiającym wspólnotę energetyczną celem stopniowej integracji Albanii z europejskimi rynkami energii.

ARTYKUŁ 108

Środowisko

1. Strony rozwijają i wzmacniają swoją współpracę w podstawowym zadaniu, jakim jest zwalczanie degradacji środowiska naturalnego, w celu promowania trwałości środowiska naturalnego.
2. Współpraca koncentruje się przede wszystkim na obszarach priorytetowych związanych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie ochrony środowiska.

ARTYKUŁ 109

Współpraca w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego

1. Strony zachęcają do współpracy w dziedzinie cywilnych badań naukowych i rozwoju technologicznego w oparciu o wspólne korzyści oraz uwzględniając dostępność zasobów, stosowny dostęp do swoich odnośnych programów, z zastrzeżeniem odpowiednich poziomów skutecznej ochrony praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej.
2. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie badań i rozwoju technicznego.
3. Współpraca jest realizowana zgodnie ze szczególnymi ustaleniami, które zostaną wynegocjowane i zawarte według procedur przyjętych przez każdą ze Stron.

ARTYKUŁ 110

Rozwój regionalny i lokalny

1. Strony dążą do wzmocnienia współpracy w zakresie rozwoju regionalnego i lokalnego w celu wsparcia rozwoju gospodarczego i zmniejszenia różnic regionalnych. Szczególną uwagę poświęca się działaniom w zakresie współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej.
2. Współpraca w należyty sposób uwzględnia obszary priorytetowe związane ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w dziedzinie rozwoju regionalnego.

ARTYKUŁ 111

Administracja publiczna

1. Współpraca ma na celu zapewnienie rozwoju wydajnej i odpowiedzialnej administracji publicznej w Albanii, w szczególności, aby wspierać realizację zasad państwa prawa, właściwe funkcjonowanie instytucji państwowych z korzyścią dla społeczeństwa Albanii jako całości i w celu pomyślnego rozwoju stosunków pomiędzy Unią Europejską a Albanią.
2. Współpraca w tej dziedzinie koncentruje się głównie na tworzeniu instytucji, w tym na rozwijaniu i wdrażaniu przejrzystych i bezstronnych procedur rekrutacji, zarządzania zasobami ludzkimi i rozwoju zawodowego na potrzeby służb publicznych, szkoleń ustawicznych i promowania etyki w ramach administracji publicznej oraz e-rządu. Współpraca ta dotyczy zarówno administracji na szczeblu centralnym, jak i lokalnym.

TYTUŁ IX

WSPÓLPRACA FINANSOWA

ARTYKUŁ 112

Aby osiągnąć cele niniejszego układu oraz zgodnie z art. 3, 113 i 115, Albania może otrzymywać pomoc finansową od Wspólnoty w formie dotacji i pożyczek, w tym pożyczki od Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Pomoc wspólnotowa pozostaje związana z wypełnieniem zasad i warunków określonych w konkluzjach Rady ds. ogólnych z dnia 29 kwietnia 1997 r. przy uwzględnieniu wyników rocznych przeglądów państw objętych procesem stabilizacji i stowarzyszenia i partnerstw europejskich oraz innych konkluzji Rady dotyczących w szczególności przestrzegania programów dostosowawczych. Pomoc przyznana Albanii dostosowana jest do zauważonych potrzeb, wybranych priorytetów, zdolności absorpcji i zwrotu oraz środków podjętych w celu zreformowania i restrukturyzacji gospodarki.

ARTYKUŁ 113

Pomoc finansowa w postaci dotacji jest udzielana zgodnie z odpowiednimi środkami operacyjnymi przewidzianymi w stosownym rozporządzeniu Rady w ramach indykatywnych wieloletnich ram ustanowionych przez Wspólnotę po konsultacjach z Albanią.

Pomoc finansowa może obejmować wszystkie sektory współpracy ze szczególnym naciskiem na sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo oraz zbliżenie ustawodawstw i rozwój gospodarczy.

ARTYKUŁ 114

Na wniosek Albanii oraz w przypadku wystąpienia szczególnej potrzeby, Wspólnota może w porozumieniu z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, zbadać możliwość udzielenia, na zasadzie wyjątku, pomocy makrofinansowej podlegającej pewnym warunkom i przy uwzględnieniu dostępności wszystkich zasobów finansowych. Pomoc ta byłaby udostępniana z zastrzeżeniem spełnienia warunków, które zostaną określone w kontekście programu uzgodnionego między Albanią a MFW.

ARTYKUŁ 115

W celu umożliwienia optymalnego wykorzystania dostępnych zasobów, Strony zapewniają, że wkład Wspólnoty będzie dokonywany przy zachowaniu ścisłej koordynacji z pomocą pochodzącą z innych źródeł, takich jak państwa członkowskie, inne państwa i międzynarodowe instytucje finansowe.

W tym celu, Strony regularnie wymieniają informacje na temat wszystkich źródeł pomocy.

TYTUŁ X

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ 116

Niniejszym powołuje się Radę Stabilizacji i Stowarzyszenia. Jej zadaniem jest nadzorowanie stosowania i wykonania niniejszego układu. Rada zbiera się na odpowiednim szczeblu regularnie oraz wówczas, gdy okoliczności wymagają zbadania wszelkich istotnych kwestii pojawiających się w ramach niniejszego układu, jak również wszelkich innych kwestii dwustronnych lub międzynarodowych będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania.

ARTYKUŁ 117

1. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia składa się, z jednej strony z członków Rady Unii Europejskiej i członków Komisji Wspólnot Europejskich, a z drugiej strony z przedstawicieli rządu Albanii.
2. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia przyjmuje swój regulamin.
3. Członkowie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia mogą przyjąć ustalenia dotyczące ich reprezentacji zgodnie z warunkami, które zostaną określone w regulaminie.
4. Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia przewodniczy kolejno przedstawiciel Wspólnoty oraz przedstawiciel Albanii, zgodnie z zasadami, które zostaną określone w regulaminie rady.

5. Europejski Bank Inwestycyjny uczestniczy jako obserwator w pracach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, w kwestiach, które go dotyczą.

ARTYKUŁ 118

Dla osiągnięcia celów niniejszego układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia ma prawo podejmowania decyzji w ramach zakresu zastosowania niniejszego układu w przypadkach w nim przewidzianych. Podjęte decyzje są wiążące dla Stron, które są zobowiązane do podjęcia środków niezbędnych do wykonania podjętych decyzji. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może również formułować stosowne zalecenia. Rada opracowuje swoje decyzje i zalecenia za porozumieniem obu Stron.

ARTYKUŁ 119

Każda ze Stron przekazuje Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia wszelkie spory dotyczące stosowania lub interpretacji niniejszego układu. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może rozstrzygać spory w drodze wiążących decyzji.

ARTYKUŁ 120

1. W wykonywaniu swoich obowiązków Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia jest wspierana przez Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia składający się, z jednej strony, z przedstawicieli Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli Komisji Wspólnot Europejskich, a z drugiej strony, z przedstawicieli Albanii.
2. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określa w swoim regulaminie obowiązki Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia, które obejmują przygotowywanie posiedzeń Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia i określają zasady funkcjonowania tego komitetu.
3. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może przekazać Komitetowi Stabilizacji i Stowarzyszenia wszelkie swoje uprawnienia. W takim przypadku Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia podejmuje decyzje zgodnie z warunkami ustanowionymi w art. 118.
4. Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia może podjąć decyzję o powołaniu innych specjalnych komitetów lub organów, które mogą jej pomagać w wykonywaniu obowiązków. W swoim regulaminie Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określa skład i obowiązki takich komitetów lub organów oraz zasady ich funkcjonowania.

ARTYKUŁ 121

Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia może tworzyć podkomitety.

Przed końcem pierwszego roku po dacie wejścia w życie niniejszego układu Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia tworzy podkomitety niezbędne do właściwego wykonania niniejszego układu. Podejmując decyzję o utworzeniu podkomitetów i określając ich zakres kompetencji, Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia w należyty sposób uwzględnia znaczenie właściwego postępowania w sprawach związanych z migracją, w szczególności w odniesieniu do realizacji postanowień art. 80 i 81 niniejszego układu oraz monitorowania *Planu działania UE na rzecz Albanii i sąsiedniego regionu*.

ARTYKUŁ 122

Niniejszym powołany zostaje Parlamentarny Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia. Stanowi on forum spotkań i wymiany poglądów między posłami do parlamentu albańskiego i Parlamentu Europejskiego. Komitet zbiera się z częstotliwością, którą sam określa.

Parlamentarny Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia składa się, z jednej strony, z posłów do Parlamentu Europejskiego oraz z posłów do parlamentu albańskiego, z drugiej strony.

Parlamentarny Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia przyjmuje swój regulamin. Parlamentarnemu Komitetowi Stabilizacji i Stowarzyszenia przewodniczy kolejno Parlament Europejski i parlament albański zgodnie z przepisami, które zostaną określone w regulaminie komitetu.

ARTYKUŁ 123

W zakresie niniejszego układu, każda ze Stron zobowiązuje się zapewnić osobom fizycznym i prawnym drugiej Strony, w sposób wolny od dyskryminacji w stosunku do swoich własnych obywateli, dostęp do właściwych sądów i władz administracyjnych Stron, aby mogły przed nimi dochodzić swoich praw osobistych i rzeczowych.

ARTYKUŁ 124

Żadne z postanowień niniejszego układu nie stanowi przeszkody dla podjęcia przez Stronę jakichkolwiek środków, które:

- a) uważa za niezbędne w celu zapobieżenia ujawnieniu informacji szkodzących jej podstawowym interesom bezpieczeństwa;
- b) odnoszą się do produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojskowymi, lub też do badań, rozwoju lub produkcji niezbędnej do celów obronnych, o ile środki te nie osłabiają warunków konkurencji w zakresie produktów nie przeznaczonych na cele ściśle wojskowe;
- c) uznaje za istotne dla zapewnienia własnego bezpieczeństwa w przypadku poważnych niepokojów wewnętrznych naruszających utrzymanie porządku publicznego, w czasie wojny lub poważnego napięcia na arenie międzynarodowej grożącego wybuchem wojny lub w celu wywiązania się z obowiązków, jakie na siebie przyjęła, aby zapewnić utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 125

1. W dziedzinach objętych niniejszym układem oraz bez uszczerbku dla jakichkolwiek zawartych w nim postanowień szczególnych:

- uregulowania stosowane przez Albanie w stosunku do Wspólnoty nie mogą prowadzić do powstania jakiegokolwiek dyskryminacji między państwami członkowskimi, ich obywatelami ani spółkami lub przedsiębiorstwami,
- uregulowania stosowane przez Wspólnotę w odniesieniu do Albanii nie mogą prowadzić do powstania jakiegokolwiek dyskryminacji między obywatelami Albanii, jej spółkami ani przedsiębiorstwami.

2. Postanowienia ust. 1 pozostają bez uszczerbku dla prawa Stron do stosowania właściwych postanowień ich ustawodawstwa podatkowego wobec podatników, którzy nie znajdują się w sytuacji identycznej ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę.

ARTYKUŁ 126

1. Strony podejmują wszelkie środki o charakterze ogólnym lub szczególnym wymagane do wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z niniejszego układu. Strony czuwają nad tym, aby cele określone w niniejszym układzie zostały osiągnięte.

2. Jeżeli jedna ze Stron uważa, że druga Strona nie wypełniła zobowiązania, jakie nakłada na nią niniejszy układ, może ona podjąć odpowiednie środki. Przedtem jednak, z wyjątkiem szczególnie pilnych przypadków, powinna ona dostarczyć Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia wszelkie stosowne informacje niezbędne do dokładnego zbadania sytuacji w celu znalezienia rozwiązania zadowalającego obie Strony.

3. Przy wyborze środków pierwszeństwo należy przyznać tym, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszego układu. Informacje o podjęciu środków są niezwłocznie przekazywane Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia, a środki te stanowią przedmiot konsultacji w Radzie, jeżeli druga Strona tego zażąda.

ARTYKUŁ 127

Strony zgadzają się prowadzić w trybie pilnym i z wykorzystaniem odpowiednich kanałów, na wniosek każdej ze Stron, konsultacje mające na celu omówienie wszelkich kwestii związanych z interpretacją lub wykonaniem niniejszego układu oraz innymi istotnymi aspektami wzajemnych stosunków między Stronami.

Postanowienia niniejszego artykułu nie wpływają w żaden sposób na postanowienia i pozostają bez uszczerbku dla art. 31, 37, 38, 39 i 43.

ARTYKUŁ 128

Do czasu przyznania równoważnych praw osobom i podmiotom gospodarczym na mocy niniejszego układu, pozostaje on bez wpływu na prawa gwarantowane tym osobom i podmiotom postanowieniami istniejących umów wiążących jedno lub kilka państw członkowskich z jednej strony i Albanie z drugiej strony.

ARTYKUŁ 129

Załączniki I-V oraz protokoły 1, 2, 3, 4, 5 i 6 stanowią integralną część niniejszego układu.

Umowa ramowa pomiędzy Wspólnotą Europejską a Republiką Albanii w sprawie ogólnych zasad uczestnictwa Republiki Albanii w programach wspólnotowych podpisana w dniu 22 listopada 2004 r. i załącznik do niej stanowią integralną część niniejszego układu. Przegląd, o którym mowa w art. 8 wspomnianej umowy ramowej przeprowadzany jest w Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia, która jest uprawniona, w razie potrzeby, do dokonania zmian w umowie ramowej.

ARTYKUŁ 130

Układ zostaje zawarty na czas nieokreślony.

Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszy układ poprzez powiadomienie drugiej Strony. Niniejszy układ przestaje obowiązywać po upływie sześciu miesięcy od daty takiego powiadomienia.

ARTYKUŁ 131

Do celów niniejszego układu pojęcie „Strony” oznacza, z jednej strony, Wspólnotę lub jej państwa członkowskie albo Wspólnotę i jej państwa członkowskie, zgodnie z ich stosownymi uprawnieniami oraz, z drugiej strony, Albanie.

ARTYKUŁ 132

Niniejszy układ ma zastosowanie, z jednej strony, do terytoriów, na których obowiązują Traktaty ustanawiające Wspólnotę Europejską oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej oraz na warunkach określonych w tych traktatach, a z drugiej strony, do terytorium Albanii.

ARTYKUŁ 133

Depozytariuszem niniejszego układu jest Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej.

ARTYKUŁ 134

Niniejszy układ sporządza się w dwóch egzemplarzach we wszystkich urzędowych językach Stron, a każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.

ARTYKUŁ 135

Strony ratyfikują lub zatwierdzają niniejszy układ zgodnie z własnymi procedurami.

Dokumenty ratyfikacyjne lub zatwierdzające składa się w Sekretariacie Generalnym Rady Unii Europejskiej. Niniejszy układ wchodzi w życie w pierwszym dniu drugiego miesiąca po dacie złożenia ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego lub zatwierdzającego.

ARTYKUŁ 136

Umowa przejściowa

W przypadku, gdy w oczekiwaniu na zakończenie procedur niezbędnych dla wejścia w życie niniejszego układu, postanowienia niektórych części tego układu, w szczególności postanowienia dotyczące swobodnego przepływu towarów, jak również stosowne postanowienia dotyczące transportu, są stosowane na mocy umów przejściowych między Wspólnotą a Albanią, Strony uzgadniają, że w takich okolicznościach, do celów postanowień tytułu IV, art. 40, 71, 72, 73 i 74 niniejszego układu, protokołu 1, 2, 3, 4 i 6 oraz stosownych postanowień protokołu 5 do niniejszego układu, przez „datę wejścia w życie niniejszego układu” rozumie się datę wejścia w życie stosownej umowy przejściowej w odniesieniu do obowiązków zawartych w postanowieniach, o których mowa powyżej.

ARTYKUŁ 137

Z dniem wejścia w życie niniejszy układ zastępuje Umowę między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Albanii w sprawie wymiany handlowej oraz współpracy handlowej i gospodarczej, podpisaną w Brukseli dnia 11 maja 1992 r. Nie narusza to żadnych praw, obowiązków ani sytuacji prawnej Stron, powstałej w wyniku wykonywania wspomnianej umowy.
